

Roczna ocena

realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Swarzędz

w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2024 roku

Niniejszy dokument stanowi rezultat rocznego monitoringu i ewaluacji działań prowadzonych w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Swarzędz. Strategia została zatwierdzona i przyjęta do realizacji na posiedzeniu Rady Miejskiej w Swarzędzu, w dniu 20 czerwca 2023 roku, mocą uchwały numer LXXIV/757/2023. Raportowany dokument obowiązuje od 2023 roku do końca 2030 roku.

Roczna ocena aktywności poszczególnych jednostek stanowi dokument, który ma za zadanie rozwinąć i wyjaśnić raport liczbowy, tak aby Czytelnik mógł bardziej szczegółowo zapoznać się z inicjatywami przeprowadzonymi na terenie miasta i gminy Swarzędz. Krótko mówiąc, raport jest sprawozdaniem liczbowym, natomiast roczna ocena ma charakter jakościowy.

Cel strategiczny nr 1: Dobre warunki do życia na terenie gminy Swarzędz

Cel operacyjny nr 1: Rozwój dzieci i młodzieży w szkole oraz poza nią

Kierunek działań: Zapewnienie wysokiej jakości opieki nad dziećmi do lat 3

Wskaźnik: Liczba miejsc opieki żłobkowej

Gmina Swarzędz ma bardzo dobrze rozwiniętą sieć żłobków, które zapewniają opiekę dzieciom w wieku do 3 lat. Na terenie miasta i gminy w 2024 roku funkcjonowały łącznie 24 żłobki (tyle samo co w 2023 roku) – 1 Żłobek Miejski „Maciuś” będący jednostką organizacyjną Gminy Swarzędz oraz 23 żłobki prowadzone przez osoby fizyczne, prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej. Jedną z placówek, Żłobek Maya Baśniowy Dworek w Jasinie, została zamknięta w styczniu 2025 roku.

W wykazie przedstawionym przez Wydział Edukacji Urzędu Miasta i Gminy w Swarzędzu znalazły się następujące placówki:

1. Żłobek Miejski „Maciuś”, os. Czwartaków 9, Swarzędz,
2. Żłobek „AHOJ”, ul. Zygmunta Grudzińskiego 7 e, Swarzędz,
3. Żłobek „AHOJ II”, ul. Hetmańska 12/1, Kruszewnia,
4. Żłobek „Akademia Kolorowej Ciuchci”, ul. Hebanowa 29, Zalasewo,

5. Żłobek „Akuku”, ul. Armii Poznań 60, Swarzędz,
6. Integracyjny Żłobek „Akuku”, ul. Kórnicka 228, Zalasewo,
7. Żłobek „Bajkowa Kraina” Oddział II, ul. Kórnicka 215, Zalasewo,
8. Żłobek „Jarzębinka”, ul. Sokolnicka 31, Paczkowo,
9. Żłobek „Kolorowe Kredki”, ul. Transportowa 8, Zalasewo,
10. Żłobek Artystyczno-Przyrodniczy „Kolorowe Motylki”, ul. Piotra Skargi 17, Swarzędz,
11. Żłobek „Kraina Małych Stópek”, ul. Kórnicka 214, Zalasewo,
12. Żłobek „Lisek Urwisk”, ul. Jana Heweliusza 43, Zalasewo,
13. Żłobek „Magiczne Elfy”, ul. Cieszkowskiego 92, Swarzędz,
14. Żłobek „Mały Świat”, ul. H. Modrzejewskiej 9, Swarzędz,
15. Żłobek „Misiaki”, ul. Bukowa 2, Rabowice,
16. Żłobek „Na Górcie”, ul. Górków 11, Swarzędz,
17. Żłobek „Planeta Wyobraźni”, ul. Armii Poznań 62, Swarzędz,
18. Żłobek „Przystań”, ul. Hebanowa 6, Zalasewo,
19. Żłobek „Przystań Elfów”, os. T. Działyńskiego 39, Swarzędz,
20. Żłobek „Słoniki”, ul. Swarzędzka 59, Gruszczyń,
21. Żłobek „Za Lasem”, ul. Astronomiczna 1, Zalasewo,
22. Żłobek „Żaglówka”, ul. Zygmunta Grudzińskiego 7 e/3, Swarzędz,
23. Żłobek „123 Nauki i Sztuki”, ul. Kórnicka 123, Swarzędz,
24. Żłobek „Maya Baśniowy Dworek”, ul. Wrzesińska 100, Jasin.

Według danych udostępnionych przez Wydział Edukacji, w 2024 roku mieszkańcy miasta i gminy mogli liczyć na 1105 miejsc opieki żłobkowej – tj. o 12 mniej niż w 2023 roku.

Kierunek działań: **Zapewnienie wysokiej jakości opieki przedszkolnej**

Wskaźnik: **Liczba miejsc wychowania przedszkolnego**

W 2024 roku na terenie miasta i gminy Swarzędz działało 36 przedszkoli (o 2 więcej niż w 2023 roku), w tym: 6 przedszkoli publicznych prowadzonych przez Gminę, 12 przedszkoli publicznych prowadzonych przez operatorów prywatnych oraz 18 przedszkoli niepublicznych.

Na podstawie danych udostępnionych przez Wydział Edukacji Urzędu Miasta i Gminy w Swarzędzu wyszczególniono następujące placówki, które funkcjonowały w 2024 roku:

- **Przedszkola publiczne (prowadzone przez Gminę)**

1. Przedszkole nr 1 „Żołędziowe Skrzaty”, ul. Zamkowa 26, Swarzędz,
2. Przedszkole nr 2 „Miś Uszatek”, os. Czwartaków 8, Swarzędz,
3. Przedszkole nr 3 „Pod Kasztanami”, ul. Kórnicka 21, Swarzędz,
4. Przedszkole nr 4 „Bajkowy Świat”, os. Mielżyńskiego 4a, Swarzędz,
5. Przedszkole nr 5 „Zielona Półnutka”, os. Kościuszkowców 2, Swarzędz,
6. Przedszkole „Koszałek Opałek” w Kobylnicy, ul. Poznańska 55.

- **Przedszkola publiczne (prowadzone przez prywatnych operatorów)**

1. Przedszkole Publiczne nr 6 w Swarzędzu, pl. Handlowy 11-13,
2. Publiczne Przedszkole nr 7 „Jarzębinka” w Swarzędzu, ul. Kórnicka 61,
3. Publiczne Przedszkole nr 8 „Jarzębinka Planty” w Swarzędzu,
pl. Niezłomnych 1A,
4. Przedszkole Publiczne „Tęczowy Port” w Swarzędzu, ul. Okrężna 32,
5. Przedszkole Publiczne „Kompas” w Swarzędzu, ul. H. Szumana 3,
6. Przedszkole Publiczne „Zaczarowana Podkowa”, ul. Spacerowa 4,
7. Przedszkole Publiczne „Wesoła Kraina” w Gortatowie, ul. Swarzędzka 4,
8. Przedszkole Publiczne „Chatka Puchatka” w Swarzędzu, os. Cegielskiego 36,
9. Publiczne Przedszkole „Jarzębinka” w Paczkowie, ul. Sokolnicka 31,
10. Przedszkole nr 1 „Malowany Konik” w Zalasewie, ul. Spacerowa 4,
11. Przedszkole nr 2 „Magiczna Zagroda” w Zalasewie, ul. Polska 33,
12. Przedszkole nr 1 w Gortatowie, ul. Swarzędzka 6.

- **Przedszkola niepubliczne**

1. Prywatne Przedszkole „Lisek Urwisek”, ul. J. Heweliusza 41, Zalasewo,
2. Niepubliczne Przedszkole p.w. Dzieciątka Jezus w Swarzędzu, ul. św. Marcina 38,
3. Niepubliczne Przedszkole „Mały Skaut” w Zalasewie, os. Ułańskie 26,
4. Przedszkole Niepubliczne „Za Lasem”, ul. Astronomiczna 1, Swarzędz,
5. Niepubliczne Przedszkole Anglojęzyczne „US Academy for Kids”, ul. Mokra 36,
Zalasewo,
6. Niepubliczne Specjalne Przedszkole „Familia”, ul. Słowackiego 41, Swarzędz,

7. Niepubliczne Przedszkole „Słoniki”, ul. Swarzędzka 59, Gruszczyń,
8. Przedszkole „Na Górcie”, ul. Górków 11, Swarzędz,
9. Przedszkole „Kolorowe Kredki”, ul. Transportowa 8, Zalasewo,
10. Przedszkole „Kolorowe Motylki” w Swarzędzu, ul. Piotra Skargi 17,
11. Przedszkole „Misiaki”, ul. Bukowa 2, Rabowice,
12. Przedszkole „AHOJ” w Swarzędzu, ul. Grudzińskiego 7e, Swarzędz, ul. Hebanowa 6, Zalasewo,
13. Niepubliczne Przedszkole „AKUKU” w Zalasewie, ul. Kórnicka 228,
14. Przedszkole „Nauki i Sztuki 123”, ul. Kórnicka 123, Swarzędz,
15. Przedszkole Niepubliczne „Magiczne Elfy” Akademia Kreatywnego Przedszkolaka, ul. Cieszkowskiego 92, Swarzędz,
16. Przedszkole „Przystań”, ul. Hebanowa 6, Zalasewo,
17. Przedszkole „Planeta Wyobraźni”, ul. Armii Poznań 62, Swarzędz,
18. Niepubliczne Przedszkole Terapeutyczne „Przedszkółka Talentów” w Swarzędzu, ul. Piaskowa 23.

W trakcie gromadzenia danych do niniejszego raportu kierownik Wydziału Edukacji Urzędu Miasta i Gminy w Swarzędzu przekazała informację, że w 2024 roku mieszkańcy Swarzędza i okolicznych sołectw mogli liczyć na 3776 miejsc dla swoich dzieci w miejscowych przedszkolach (o 238 więcej niż w poprzednim roku) – 2204 w przedszkolach publicznych i 1572 w przedszkolach niepublicznych.

Kierunek działań: Wspieranie rozwoju i edukacji dzieci i młodzieży w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych

Wskaźnik: Liczba szkół podstawowych i ponadpodstawowych, w których zapewnione jest wsparcie zespołu psychologiczno-pedagogicznego

We wszystkich szkołach podstawowych i ponadpodstawowych na terenie miasta i gminy Swarzędz uczniowie mieli zapewnione wsparcie psychologa i pedagoga. W czasie codziennego pobytu w szkole uczniowie mogli skorzystać z porad i konsultacji pedagoga i psychologa. Specjaliści służyli swoim podopiecznym pomocą w rozwiązywaniu ich bieżących problemów, mających źródło zarówno w życiu szkolnym, jak i rodzinnym.

Uczniowie mieli dostęp do: zajęć rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne, zajęć rewalidacyjnych, zajęć z integracji sensorycznej, zajęć o charakterze terapeutycznym, zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu, zajęć logopedycznych, zajęć wyrównawczych, treningu umiejętności społecznych, zindywidualizowanych ścieżek kształcenia. Poradami i konsultacjami objęci byli również rodzice i opiekunowie uczniów. Dla nich również szkoły organizowały specjalistyczne warsztaty i szkolenia, na przykład cykl warsztatów dla nauczycieli oraz rodziców „Zrozumieć nastolatka”.

W szkołach ponadpodstawowych organizowano również zajęcia grupowe w ramach radzenia sobie ze stresem i w ramach przeciwdziałania przemocy. Zapraszano uczniów klas pierwszych na zajęcia integracyjne. Pedagodzy i psycholodzy koncentrowali się na rozpoznawaniu i zaspokajaniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych wychowanków, rozpoznawaniu indywidualnych możliwości psychofizycznych wynikających ze szczególnych uzdolnień, z niepowodzeń edukacyjnych, z trudności adaptacyjnych związanych z różnicami kulturowymi lub ze zmianą środowiska edukacyjnego. Na bieżąco udzielano pomocy psychologiczno-pedagogicznej w formie rozmów indywidualnych z uczniami, rodzicami, nauczycielami czy wychowawcami. Doraźnie przeprowadzano działania interwencyjne w sytuacjach konfliktów i agresji rówieśniczej.

Pośród wielu inicjatyw przedstawionych przez szkoły znalazły się na przykład: mediacje pomiędzy rodzicami a dziećmi, projekt „Młode Głowy”, programy Przyjaciele Zippiego, Godzina dla Zdrowych Główn oraz Apteczka Pierwszej Pomocy Emocjonalnej, warsztaty relaksacyjne, Tydzień Uczniowskiej Supermocy (zwiększanie świadomości uczniów na temat własnych mocnych stron, możliwości ich rozwijania, technik i warunków dobrego uczenia się), zajęcia wynikające z orzeczeń i opinii wydanych przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, zajęcia dla klas 8 „Wsparcie emocjonalne przez egzaminem”.

Ze sprawozdań przedstawionych przez szkoły wynika, że w ciągu 2024 roku z różnych form wsparcia proponowanych przez zespoły psychologiczno-pedagogiczne skorzystały 3483 osoby (o 1801 osób więcej niż w 2023 roku). Biorąc pod uwagę podaną liczbę należy zaznaczyć, że szczegółowych informacji o uczniach, ich rodzicach i opiekunach, którzy skorzystali ze wsparcia psychologa lub pedagoga, udzieliła połowa zapytywanych szkół. Zatem rzeczywisty wynik na pewno jest wyższy.

Kierunek działań: **Wspieranie edukacji i postaw obywatelskich**

Wskaźnik: **Liczba szkół, w których prowadzone są projekty edukacji obywatelskiej**

Projekty edukacji obywatelskiej prowadzone były we wszystkich szkołach na terenie miasta i gminy Swarzędz. W sprawozdaniach przedstawionych przez szkoły znalazły się między innymi następujące inicjatywy mające rozwijać wiedzę i postawy obywatelskie uczniów: Szkolenie ZUS „Czym jest ubezpieczenie społeczne?”; Udział uczniów oraz nauczycieli w obchodach 105. rocznicy wybuchu Powstania Wielkopolskiego; Szkolny Konkurs Wiedzy o Unii Europejskiej; Wybory do Samorządu Uczniowskiego i Klasowego; Działalność Samorządu Uczniowskiego; Dzień Praw Człowieka; Projekt Maraton Pisania Listów (Amnesty International); Akcja Żonkile (upamiętnienie Powstania w Getcie Warszawskim – Muzeum Polin); „Młodzi głosują 2024” (wybory do Parlamentu Europejskiego); Pomoc w przeprowadzeniu gry miejskiej „Pełni wdzięczności za dar niepodległości”; Przygotowanie poczęstunku dla podopiecznych jadłodajni Sióstr Elżbietanek; Szkolna Debata Uczniowska; Tydzień Niepodległości – Akcja Do Hymnu; Projekt „Społeczeństwo obywatelskie” (organizator Urząd Marszałkowski w Poznaniu); Projekt historyczno-sportowy „Wilczym Tropem” (bieg pamięci żołnierzy wyklętych); Projekt „Symulacja wyborów do rady gminy”; Projekt „Od grosika do złotówki” (nabywanie przez dzieci umiejętności gospodarowania pieniędzmi); Cykl spotkań „Nasze pasje” np. spotkanie z Janem Grabkowskim, Starostą Poznańskim (Jak inżynier został samorządowcem?); „Wuchta wiary. Wyjątkowi mieszkańcy mojego firtla” (projekt o Tadeuszu Staniewskim i jego zaangażowaniu w działalność na rzecz Swarzędza. Efektem końcowym był filmik).

Ponadto uczniowie wspólnie z pedagogami i nauczycielami organizowali: uroczystości związane z obchodami świąt państwowych, wycieczki krajoznawcze celem poszerzania wiedzy o kulturze i historii różnych miejsc w Polsce, działalność szkolnych kół wolontariatu, obchody Dnia Pluszowego Misia oraz zbiórkę maskotek dla szpitala we współpracy z fundacją „Mam marzenie”, przygotowanie paczek dla pacjentów hospicjum domowego w ramach akcji „Paczka dla hospicjum”, obchody Dnia Kolorowej Skarpetki (symbolu solidaryzowania się z osobami z zespołem Downa), przygotowanie kartek świątecznych dla podopiecznych z hospicjum oraz bezdomnych z jadłodajni Sióstr Elżbietanek, akcję społeczną „BohaterON” i „Mądre Głowy”.

Cel strategiczny nr 1: **Dobre warunki do życia na terenie gminy Swarzędz**

**Cel operacyjny nr 2: Wzmocnienie kompetencji rodziny biologicznej i zastępczej
w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej**

**Kierunek działań: Wzmacnianie umiejętności społecznych i kompetencji opiekuńczo-
wychowawczych rodziców, w tym radzenia sobie z emocjami**

Wskaźnik: Liczba grup wsparcia dla rodziców

1. Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu

a) Grupa rozwojowo-wspierająca dla rodziców i opiekunów

Usługa skierowana była do rodziców i opiekunów borykających się z kryzysami w rodzinie związanymi z problemami opiekuńczo-wychowawczymi lub niepełnosprawnością swoich dzieci/podopiecznych. Działania podejmowane były w ramach projektu „Rozwój Wielkopolskiej Sieci Centrów Usług Społecznych” numer FEWP.06.13-IZ.00-0002/23 współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 Priorytet 6. Działanie 06.13 Usługi społeczne i zdrowotne.

W 2024 roku z grupy wsparcia skorzystało 17 osób.

b) Swarzędzki Klub Rodziny

Klub miał w swojej ofercie liczne aktywności, które wspierały rozwój dzieci i integrację rodzin oraz stwarzały mnóstwo okazji do wspólnego spędzania czasu. W 2024 roku w ofercie znalazły się: Akademia przedszkolaka, Zajęcia sensoryczne, Logopedia, Emocje w bajkach, Warsztaty rysunku, Warsztaty szydełkowania, Język francuski, Warsztaty szycia dla rodzin, Tańce, Bawialnia i spotkania przy kawie, Laboraki.

Konkretnie jako grupy wsparcia dla rodziców działały: Bawialnia i rozmowy przy kawie, Emocje w bajkach oraz Smyko-multisensoryka.

W ciągu całego roku w powyższych zajęciach wzięło udział łącznie 61 rodziców.

2. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Swarzędzu

W siedzibie Poradni przy ul. Dworcowej 7 chętni mogli skorzystać z zajęć w ramach „Szkoły dla rodziców”. Grupa wsparcia zorganizowana została w dwóch edycjach. Na każdą edycję składał się cykl 10 spotkań po 4 godziny 1 raz w tygodniu.

Zajęcia w ramach Szkoły dla rodziców miały za zadanie pomóc rodzicom w lepszym zrozumieniu swoich dzieci oraz w skuteczniejszym wychowywaniu ich. Celem była również poprawa relacji rodzinnych, pomoc w radzeniu sobie z trudnościami wychowawczymi oraz przekazanie praktycznych umiejętności, które mogą ułatwić rodzicom wychowywanie dzieci w zdrowym, wspierającym środowisku. Rodzice uczyli się, jak reagować na trudne sytuacje, np. agresję dziecka, problemy w nauce, trudności w relacjach rówieśniczych, a także, jak wspierać dziecko w sytuacjach stresowych (np. rozwód rodziców, choroba, zmiana szkoły). Rodzice uczyli się rozumieć własne emocje i zachowania oraz uświadamiali sobie, jak ich postawy wpływają na dzieci.

3. Szkoły podstawowe i ponadpodstawowe

W każdej z dwunastu szkół funkcjonujących na terenie gminy Swarzędz istniały grupy wsparcia dla rodziców oferujące pomoc w trudnościach związanych z opieką i wychowaniem dzieci. Poniżej wymieniono najważniejsze tematy podejmowane przez grupy wsparcia, które zostały zamieszczone przez pedagogów szkolnych w sprawozdaniach: Świadomy rodzic – problem agresji w internecie, Być rodzicem nastolatka, czyli słów kilka o rozważnym rodzicielstwie, Rozwój seksualny dzieci czy Zrozumieć nastolatka.

Wśród inicjatyw proponowanych przez szkoły, mających charakter grup wsparcia, były na przykład: Spotkanie dla rodziców uczniów klas 1, mające na celu wsparcie ich w procesie adaptacji dzieci, Spotkania dla rodziców uczniów klas 8 w celu omówienia ich funkcjonowania w ostatniej klasie szkoły podstawowej, Spotkania trójstronne (nauczyciel-rodzice/rodzic-uczeń), Spotkania prowadzone przez Fundację CISZUM (po 1,5 godziny) z chętnymi rodzicami w ramach projektu „Porozmawiajmy” (profilaktyka zdrowia psychicznego, relacje rodzic-nastolatek i rówieśnicze), Warsztaty dla rodziców w ramach Treningu Umiejętności Społecznych z elementami redukcji stresu. Większość szkół realizowała także program profilaktyki uniwersalnej „Szkoła dla rodziców i wychowawców”.

Przez cały rok szkolny, według bieżących potrzeb, przeprowadzano rozmowy i konsultacje pedagogiczne i psychologiczne dla rodziców uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w celu: omówienia i rozpoznania sytuacji rodzinnej, szkolnej, prawnej i zdrowotnej uczniów oraz zaplanowania dalszych działań zgodnych z możliwościami i potrzebami uczniów oraz możliwościami środowiska szkolnego i rodzinnego.

4. Organizacje pozarządowe

Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci Specjalnej Troski im. Leszka Grajka w Swarzędzu zapewniało rodzicom dzieci z niepełnosprawnościami wsparcie w postaci cotygodniowych dyżurów, w trakcie których udzielano potrzebnych informacji i pomocy. Pomagano również rodzicom, z pomocą wykwalifikowanego pracownika Centrum Usług Społecznych, kierować ich podopiecznych na specjalistyczne ćwiczenia do różnych instytucji wspomagających.

Fundacja Początek Świata w 2024 roku również organizowała grupę rozwojowo-wspierającą dla rodziców i opiekunów. Grupa wspierała rodziców i opiekunów w radzeniu sobie w codziennych kontaktach z dziećmi. Spotkania koncentrowały się na nauce umiejętności lepszego porozumiewania się, refleksji nad własną postawą wychowawczą oraz wymianie doświadczeń. Celem spotkań były także nauka dialogu i kształtowanie więzi opartych na wzajemnym szacunku. Warsztaty odbywały się 1 raz w tygodniu, trwały 2 godziny i były finansowane przez Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu.

Podsumowując dane udostępnione przez wszystkie zapytywane podmioty należy stwierdzić, że w 2024 roku na terenie miasta i gminy Swarzędz funkcjonowało co najmniej 30 grup wsparcia, których celem było wzmocnienie umiejętności społecznych i kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców.

Kierunek działań: **Optymalizacja szeroko rozumianego rozwoju dziecka dostosowana do jego potrzeb**

Wskaźnik: **Liczba grup wsparcia dla dzieci**

1. Szkoły podstawowe i ponadpodstawowe

W szkołach podstawowych i ponadpodstawowych funkcjonowało łącznie ponad 30 grup wsparcia dla dzieci. Było to wsparcie różnego rodzaju. Przede wszystkim miało ono na celu wzmocnienie prawidłowego rozwoju uczniów w odniesieniu do ich osobistych potrzeb.

Spośród wielu przykładów przedstawionych przez pedagogów w sprawozdaniach, na potrzeby raportu wybrano kilkanaście form wsparcia dostępnych dla uczniów w szkołach na terenie gminy Swarzędz. Oto one: Zajęcia o charakterze terapeutycznym; Zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne; Spotkania Akademii Przyszłości realizowane w ramach działań stowarzyszenia Wiosna; Terapia ręki – profilaktyka rozwoju motorycznego; Realizacja zindywidualizowanych ścieżek kształcenia; Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne; Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze; Spotkania Zespołów uczących i specjalistów poświęcone dostosowaniu wymagań do potrzeb dzieci, monitorowaniu ich sytuacji w celu wyrównywania szans edukacyjnych; Promowanie aktywności pozalekcyjnej – szkolnych kółek zainteresowań, klubów sportowych i innych; Trening Umiejętności Społecznych; Zajęcia socjoterapeutyczne; Bajkoterapia w rozwiązywaniu trudności emocjonalno-społecznych dzieci; Zajęcia warsztatowe w zakresie profilaktyki przemocy; Zajęcia warsztatowe w zakresie radzenia sobie ze stresem; Zajęcia warsztatowe z zakresu komunikacji, budowania zespołu, radzenia sobie w sytuacjach trudnych; Zajęcia warsztatowe z zakresu skutecznego uczenia się; Zajęcia warsztatowe w zakresie profilaktyki przemocy i wykluczenia; Dogłębna analiza zaleceń zawartych w orzeczeniach i dostosowanie zaleceń do możliwości psychofizycznych ucznia – włącznie z dostosowaniem planu lekcji dla ucznia.

2. Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu

a) Placówka Wsparcia Dziennego „Nasza Dziupła”

Oferta placówki jest skierowana do dzieci i młodzieży będących w trudnej sytuacji życiowej, spowodowanej w szczególności uzależnieniami, bezradnością wychowawczą czy innymi dysfunkcjami ich rodziców lub opiekunów. „Nasza Dziupła” to miejsce, w którym

dzieci mogą bezpiecznie spędzać czas po lekcjach, otrzymują wsparcie w odrabianiu lekcji oraz nadrabianiu zaległości. Główne cele, które stawia sobie kadra placówki to zapewnienie uczestnikom wsparcia emocjonalnego, udzielanie im pomocy w rozwiązywaniu problemów, a także promowanie ich samodzielności i odpowiedzialności poprzez wiele różnych codziennych obowiązków, na przykład wspólne przygotowywanie posiłków.

W 2024 roku z zajęć socjoterapeutycznych w „Naszej Dziupli” korzystało 41 uczestników (o 6 więcej niż w poprzednim roku).

b) Świetlice z programem profilaktycznym

W strukturze Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu w 2024 roku funkcjonowały 4 świetlice: świetlica integracyjno-terapeutyczna w Gruszczynie oraz świetlice wiejskie w Wierzonce, Uzarzewie i Gortatowie. Kadra placówek na co dzień realizowała program profilaktyki uzależnień i przemocy, dbając jednocześnie o rozwój zainteresowań dzieci i ich kompetencji społecznych. Koordynacją działań placówek zajmowała się Sekcja Profilaktyki Uzależnień i Animacji Społecznej.

W 2024 roku z zajęć świetlicowych w powyższych placówkach skorzystały 73 osoby.

c) Centrum Międzypokoleniowe „Pogodna”

Zajęcia w centrum są przeznaczone dla uczestników z dwóch różnych grup wiekowych: seniorów i dzieci. Jeśli chodzi o najmłodszych mieszkańców naszej gminy, centrum oferuje im wsparcie w postaci zajęć świetlicowych odbywających się od poniedziałku do piątku w godzinach od 13.00 do 18.00. Program zajęć składa się z następujących aktywności: bezpłatnej pomocy w nauce i powtórki materiału szkolnego, nauki języka angielskiego poprzez zabawę, doskonalenia umiejętności pisania, zajęć plastycznych z elementami motoryki małej, ćwiczeń z kaligrafii i rysunku artystycznego, gimnastyki z elementami tańca oraz zajęć na świeżym powietrzu (w letnie dni). W 2024 roku uczestnicy zajęć mieli również częsty kontakt z wolontariuszkami europejskimi, Francuzkami: Orlane Gaignard i Juliette Jamin, które przyjechały do Swarzędza w ramach Europejskiego Korpusu Solidarności. Dzięki ich obecności dzieci mogły uzyskać obszerną wiedzę o Francji i rozwijać swoje zdolności językowe, komunikując się z wolontariuszkami po angielsku.

W 2024 roku do Centrum Międzypokoleniowego „Pogodna” uczęszczało 51 dzieci (aż o 35 więcej niż w 2023 roku).

d) Pracownia Modelarska „Tukan”

W ramach Sekcji Profilaktyki Uzależnień i Animacji Społecznej działa również Pracownia Modelarska „Tukan” spełniająca rolę klubu profilaktycznego, w którym jest realizowany ściśle określony program pomagający rozwijać zainteresowania uczestników. Pracownia ma swoją siedzibę w bloku na osiedlu Czwartaków w Swarzędzu.

Przez cały 2024 rok z klubu modelarskiego „Tukan” w Swarzędzu korzystało 28 osób (było to o 10 uczestników więcej niż w poprzednim roku sprawozdawczym).

e) Swarzędzki Klub Rodziny

W ramach działania Klubu prowadzono zajęcia w grupie Smyko-multisensoryka. Jej program został stworzony w oparciu o założenia teorii integracji sensorycznej. Zajęcia skierowane były do dzieci w wieku od 6 miesiąca do 3 roku życia oraz ich rodziców lub opiekunów – z podziałem na grupy wiekowe. Zajęcia dla dzieci polegały na słuchaniu i śpiewaniu, masowaniu i dotykaniu różnorodnych faktur, ściskaniu i zgniataniu, malowaniu i paćkaniu się, obserwowaniu i doświadczaniu, smakowaniu i wachaniu, ruszaniu się, nieskrępowanym poznawaniu świata wielozmysłowo.

Oprócz grupy sensorycznej ważnymi grupami wsparcia dla dzieci były zajęcia logopedyczne, zajęcia pt. „Emocje w bajkach” oraz Akademia Przedszkolaka.

W 2024 roku z grup wsparcia proponowanych przez Swarzędzki Klub Rodziny wzięło udział 63 dzieci.

f) Grupa wsparcia dla dzieci i młodzieży

Usługa skierowana była do dzieci i młodzieży w wieku do 18 roku życia zagrożonych uzależnieniami, przemocą lub będących w kryzysie psychicznym. Realizacja usługi miała prowadzić do wyjścia z kryzysu zgłaszających się dzieci i młodych osób oraz miała przeciwdziałać wykluczeniu ich z życia społecznego, edukacyjnego czy zawodowego. Działania o charakterze samopomocowym, wspierającym i psychoedukacyjnym miały przede wszystkim zmieniać świadomość odbiorców w kierunku radzenia sobie z trudnymi emocjami i aktami autoagresji, wspierać w pełnieniu ról adekwatnie do ich wieku i możliwości, dawać okazję do decydowania o sobie i uczestniczenia w życiu społecznym.

W 2024 roku w grupie wsparcia uczestniczyło 23 dzieci i młodych osób.

3. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Swarzędzu

Poradnia oferowała dzieciom i młodzieży wsparcie w ramach 2 grup realizujących Trening Umiejętności Społecznych (o 3 grupy mniej niż w 2023 roku). W trakcie spotkań dzieci pracowały nad swoimi emocjami, nad relacjami rówieśniczymi, uczyły się pracować w grupie, pomagać sobie i wzajemnie się słuchać. Grupa wsparcia dawała dzieciom poczucie przynależności, co jest istotne dla ich rozwoju psychicznego i społecznego. Wspierająca atmosfera w grupie pozwalała dzieciom na budowanie poczucia własnej wartości i pewności siebie. To szczególnie ważne, gdy dzieci borykają się z trudnościami, takimi jak: lęki, problemy w szkole czy trudne sytuacje rodzinne.

4. Centrum Zdrowia Psychicznego Instytutu Psychoedukacji

Niestety w czasie trwania prac nad tegorocznym raportem i niniejszą roczną oceną Strategii, pomimo usilnych starań autorów, nie otrzymano wypełnionej tabeli ewaluacyjnej od kierownictwa Centrum.

5. Organizacje pozarządowe

Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci Specjalnej Troski im. Leszka Grajka w Swarzędzu w sprawozdaniu przedstawiło 6 inicjatyw zrealizowanych w 2024 roku (o 1 więcej niż w zeszłym roku sprawozdawczym). Jako grupy wsparcia, które służą rozwojowi dzieci i są dostosowane do ich indywidualnych potrzeb wymieniono: ćwiczenia specjalistyczne w ramach „Wczesnej Interwencji”, rehabilitację, dogoterapię, hipoterapię, ćwiczenia logopedyczne oraz integrację sensoryczną. Stowarzyszenie zapewniło 75 podopiecznym 1540 godzin wsparcia.

Fundacja Początek Świata prowadziła działania wspierające w ramach 8 grup (o 7 więcej niż w 2023 roku). Prezes Fundacji wymieniła w swoim sprawozdaniu następujące inicjatywy:

- 4 grupy wsparcia dla dzieci i młodzieży zapewniające wsparcie dla dzieci i młodzieży z Gminy Swarzędz w obszarze emocjonalnym oraz społecznym. Budowane i rozwijane były kompetencje dzieci i młodzieży w radzeniu sobie z pojawiającymi się trudnościami. Finansowanie: Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu,
- 2 grupy „Emocje w relacjach” - zajęcia polegały na pracy z ciałem, w ich trakcie uczestnicy byli wspierani w dostrzeganiu i rozwijaniu współpracy oraz spójności między swoimi emocjami, myślami a tym, w jaki sposób są one wyrażane poprzez ciało i działanie. Finansowanie: Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu,

- Trening Umiejętności Społecznych dla dzieci z niepełnosprawnościami (2 grupy) – nauka kompetencji zwiększających samodzielność i umiejętności funkcjonowania w społeczeństwie. Finansowanie: Starostwo Powiatowe.

Po podsumowaniu wszystkich otrzymanych sprawozdań dotyczących grup wsparcia dla najmłodszych, stwierdzono, że na terenie miasta i gminy Swarzędz na przestrzeni 2024 roku funkcjonowało co najmniej 57 różnych grup oferujących dzieciom pomoc w rozwiązywaniu ich problemów, realizacji i rozwijaniu talentów czy nauce kompetencji niezbędnych w życiu społecznym. W zeszłym roku w raporcie i rocznej ocenie wymieniono 294 grupy wsparcia. Wynikało to z potraktowania zajęć dodatkowych z różnych przedmiotów w szkołach za grupy wsparcia. W bieżącym roku zrezygnowano z tego ujęcia, koncentrując się bardziej na wsparciu w kwestiach psychicznych, emocjonalnych, społecznych.

Kierunek działań: Wzmacnianie więzi rodzinnych i zapewnianie możliwości wspólnego spędzania czasu wolnego

Wskaźnik: Liczba zorganizowanych imprez na rzecz rodziny

1. Szkoły podstawowe i ponadpodstawowe

W sprawozdaniach otrzymanych od szkół z terenu miasta i gminy Swarzędz znalazło się wiele przykładów imprez zorganizowanych z myślą o uczniach i ich najbliższych. Dyrekcja szkół i grono pedagogiczne dbali o to, aby przy różnych okazjach, w ciągu roku, zapraszać do wspólnej zabawy i relaksu rodziny swoich podopiecznych.

Spośród kilkudziesięciu przykładów imprez podanych w sprawozdaniach, na potrzeby niniejszego dokumentu wybrano następujące: Rodzinny Festyn Jedyńki, XIX Agrobex Memoriału Arkadiusza Gołasia, Rodzinny Rajd Rowerowy, Festyn Polsko-Ukraiński, Kiermasz Świąteczny, Uroczyste zakończenie roku dla uczniów i ich rodziców, Rodzinny rajd rowerowy, Marsz po zdrowie, Festyn Rodzinny, Kolędowanie z fundacją „Niesiemy Nadzieję”, „Choinka pełna niespodzianek” - przygotowywanie upominków świątecznych dla uczniów będących w trudnej sytuacji materialnej, Szkolna zbiórka materialna dla osób w kryzysie bezdomności, Licytacje fundacji „Dzieciaki Czwórki”, Koncerty charytatywne, Charytatywny

mecz uczniom swarzędzkiej czwórki, VIII zimowy turniej Bocci o Puchar Dyrektora SP4, Organizacja konkursu na najlepsze ciasto świąteczne, Organizacja konkursów na najlepsze dekoracje świąteczne, Obchody 35-lecia SP4, Dzień Dziecka, Klasowe imprezy z okazji Dnia Babci i Dziadka, Mamy i Taty, Dzień sportu dla rodziny, Warsztaty Moja Eko Torba – spotkanie dzieci i rodziców klasy 3B, Koncert kolęd – łączymy pokolenia, Pożegnanie Lata w Wierzonce, Zakończenie szkoły- klasy maturalne, Ślubowanie klas pierwszych - Dzień Niepodległości, Event „Zdrowi i bezpieczni”.

Łącznie, w 2024 roku, szkoły zorganizowały 58 imprez (o 19 mniej niż w zeszłym roku sprawozdawczym) mających na celu integrację rodziców ze środowiskiem szkolnym oraz wzmacnianie więzi rodzinnych.

2. Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu

Centrum, jako placówka świadcząca usługi społeczne, w ramach swoich zadań realizowała również bogatą ofertę z zakresu animacji społecznej. Instytucja, dbając o integrację i zdrowy wypoczynek rodzin mieszkających na terenie miasta i gminy Swarzędz zorganizowała i przeprowadziła dla nich aż 29 wydarzeń (o 11 więcej niż w 2023 roku). Poniżej wymieniono je w podziale według podmiotów organizujących daną inicjatywę.

g) Sekcja Profilaktyki Uzależnień i Animacji Społecznej

Pracownicy Sekcji w 2024 roku zorganizowali następujące imprezy na rzecz rodzin, animacji i integracji społecznej: cykl 6 Śniadań na Trawie, cykl 7 Letnich Potańcówek (w Bogucinie, Kobylnicy, Garbach, Paczkowie, Jasinie, Janikowie i na placu Niezłomnych w Swarzędzu), Dzień Mieszkańca Karłowic, Dzień Sąsiada w Jasinie, Dzień Sąsiada w Janikowie, Wieczory gier planszowych w Zalasewie, Rozświetlenie choinki w Janikowie, Rozświetlenie choinki w Paczkowie.

Na przełomie maja i czerwca miały miejsce Swarzędzkie Dni Rodziny. W ich ramach zorganizowano szereg ciekawych wydarzeń, w które włączyły się różne instytucje, przedsiębiorcy i organizacje pozarządowe. Wspólnie ze Związkiem Dużych Rodzin Koło w Swarzędzu zorganizowany został festyn z okazji Dnia Rodziny. Podając hasło „Swarzędzkie Dni Rodziny” można było skorzystać m.in. z darmowych warsztatów kulinarnych w Klubie Integracji Społecznej, warsztatów piekarskich w Piekarni „Kromka”, warsztatów rzeźbiarskich w Pracowni „Stolarnia” oraz zapisać się na darmowe atrakcje w rodzinnym centrum rozrywki Maxi Fun.

Przez cały rok, co najmniej raz w miesiącu, w ramach kontynuacji programu Family Spot odbywały się zajęcia dla rodzin. Uczestnicy wzięli udział m.in. w warsztatach: z aromaterapii, rozwoju osobistego dla kobiet, komunikacji dla par, majsterkowania dla ojców z dziećmi oraz szydełkowania. Rodziny miały również okazję wspólnie fotografować i tworzyć pachnące prezenty świąteczne. W warsztatach wzięło udział łącznie 291 osób.

Największą imprezą zorganizowaną przez Sekcję był coroczny Piknik Trzech Pokoleń mający na celu integrację swarzędzkich rodzin. Odbył się w niedzielę 4 sierpnia przy Scenie nad Jeziorem. Na mieszkańców naszej gminy i gości czekały następujące atrakcje: klocki LEGO, drewniane klocki LINDENWOOD, mobilne planetarium, plecenie wianków, eksperymenty chemiczne z Laborakami. W trakcie Pikniku można było również zakupić tradycyjne, domowe pyszności od Kół Gospodyń Wiejskich. Punktem kulminacyjnym imprezy był koncert zespołu ABBA SHOW.

Według sprawozdań Sekcji Profilaktyki Uzależnień i Animacji Społecznej Ośrodka Pomocy Społecznej w powyższych imprezach wzięło udział łącznie około 3000 osób.

b) Organizatorzy Społeczności Lokalnej

W wyniku przekształcenia Ośrodka Pomocy Społecznej w Swarzędzu w Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu wprowadzono w gminie Swarzędz nową usługę związaną z organizowaniem społeczności lokalnej. W Centrum rozpoczął pracę zespół Organizatorów Społeczności Lokalnej, którego głównymi zadaniami są:

- bycie łącznikiem pomiędzy mieszkańcami a grupami mieszkańców, pomiędzy mieszkańcami a organizacjami oraz władzami,
- rozeznawanie potrzeb i potencjału społeczności lokalnej miasta i gminy Swarzędz w zakresie działań wspierających,
- inicjowanie działań zmierzających do wzmocnienia więzi społecznych i integracji społeczności lokalnej.

Od chwili powstania Centrum Usług Społecznych Organizatorzy Społeczności Lokalnej:

- odbyli kilkadziesiąt spotkań w społecznościach na terenie gminy Swarzędz zarówno z liderami, jak i z mieszkańcami,
- wzięli udział w oddolnych inicjatywach organizowanych przez mieszkańców sołectw,

- przygotowali narzędzia badawcze celem przeprowadzenia diagnozy w wybranych sołectwach,
- informowali mieszkańców o wprowadzonych usługach społecznych.

Wśród najważniejszych działań na rzecz rodzin zainicjowanych i koordynowanych przez Organizatorów znalazły się: Spotkania sąsiedzkie i przy ul. Działkowej w Swarzędzu, Potańcówka pod Chmurką w Wierzonce (we współpracy z sołectwem), Zakończenie lata w Karłowicach (we współpracy z sołectwem), Zabawa andrzejkowa w Wierzonce (we współpracy z sołectwem), Warsztaty bożonarodzeniowe w Karłowicach i przy ulicy Działkowej.

W wymienionych powyżej inicjatywach wzięło 211 osób.

3. Ośrodek Kultury w Swarzędzu

Najważniejsza instytucja odpowiadająca za krzewienie kultury wśród mieszkańców miasta i gminy Swarzędz oraz realizująca największe projekty artystyczne w 2024 roku zaprosiła swarzędzkie rodziny do udziału w ponad 40 imprezach.

Były to między innymi następujące wydarzenia: Koncert Świąteczny Zespołu Pectus, Inscenizacja wymarszu Swarzędzan do Powstania Wielkopolskiego, Koncert Kolędowy Małych Poligrodzian, 32 Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, Koncert Świąteczny Chóru Vivace Canto, Koncert Karnawałowy Orkiestry Dętej, Niedzielne Poranki Teatralne, Koncert Muzyki Filmowej Swarzędzkiej Orkiestry Dętej, Wiosenne Spotkania Chóralne, Józefinki, 3 Swarzędzki Złot Pojazdów zabytkowych, Dzień Dziecka, Festiwal Orkiestr Dętych, Dni Swarzędza, Swarzędzkie Kino Letnie – 5 edycji, Strongman Cup Swarzędz, Festiwal Folkloru Integracje, Summer Swaj Party, Gminne Dożynki, Przegląd Zespołów Seniorskich, Od materii do produktu, Warsztaty Flażoletowe, Mikołajki Na Rynku, Koncert Świąteczny Sekcji Piosenki, imprezy biletowe – Koncert Felicjana Andrzejczaka, Najśłodszy Owoc, Kabaret Chyba, Maciej Miecznikowski, Koncert Arete, Koncert Komeda, Bolewski i Tubis, Salon Odnowy, Grupa Mocarta, Koncert Osty, Ballada o Chopinie.

Według danych przedstawionych przez dyrekcję Ośrodka Kultury, podobnie jak rok temu, w powyższych imprezach wzięło udział szacunkowo około 40 tysięcy osób.

4. Biblioteka Publiczna

Dyrekcja Biblioteki Publicznej wskazała aż 21 imprez (o 14 więcej niż w zeszłym roku sprawozdawczym), które były zorganizowane w 2024 roku z myślą o rodzinach. Oto one:

- Spotkania podróżnicze: „Indie - nie tylko święte krowy” – o Indiach i Nepalu; „Zakupy w PRL-u” – spotkanie z reportażystą i autorem książki; „Małżeńskie podróże” – w ramach Swarzędzkiego Tygodnia Małżeństw; „Kuba – karaibski skansen”; „Kultury i religie”; „Filipiny – 9721 km do raju”; „Namibia, Botswana – pustynia, przyroda, przestrzeń”; „Czarnobyl i Strefa Wykluczenia”; „Niezwykła Bretania”; „Japonia. Inny świat” ,
- Inne: wernisaż prac podopiecznych Stowarzyszenia Przyjaciół Dzieci Specjalnej Troski im. Leszka Grajka, trzy akcje wymiany książek, Piknik Czytelniczy, dwa konkursy na ozdobę świąteczną, dwa wernisaże prac podopiecznych Darii Grajek, wystawa fotografii Pawła Garczyńskiego, Fundacja RYSY - wystawa zdjęć z Islandii.

W wymienionych wyżej wydarzeniach wzięło udział 550 osób (aż o 226 osób więcej niż w ubiegłym roku).

5. Swarzędzkie Centrum Historii i Sztuki w Swarzędzu

Najważniejsza instytucja szerząca wiedzę o historii Swarzędza, okolicznych miejscowościach i naszym regionie oraz propagująca współczesne inicjatywy kulturalne, w 2024 roku zapraszała w swoje progi nie tylko indywidualnych zwiedzających, ale również całe rodziny.

Kierownik Centrum, w swoim sprawozdaniu, wymieniła 17 wydarzeń realizowanych z myślą o rodzinach (o 7 więcej niż w 2023 roku). Oto one:

- Wystawy czasowe: „Ulotność obrazu Kobylnica-Ligowiec” – wystawa Grupy Pozytywnego Zamieszania; „Duchy lasu” – wystawa zdjęć Krzysztofa Chomicza; „190 lat SP1” – wystawa fotografii i kronik; „Znaczkę poczty podziemnej” – wystawa kolekcji Edwina Klessy; „Toros y torreros” – wystawa litografii Pablo Picasso; „Lalki 3 pokoleń” – wystawa kolekcji Anny Matuszewskiej-Rachuty; „ Impresje” – wystawa malarstwa Arletty Radke; „Wystawa modeli i figurek” – kolekcja Jeremiego Murka; Wystawa motorowerów z kolekcji klubu Bzyk Raider; „Zabierz Swarzędz na wakacje”

- wystawa zdjęć uczestników konkursu; „Modele aut z PRL-u” – wystawa kolekcji Bartosza Janickiego,
- Prelekcje: Edwin Klessa „Znaczki poczty podziemnej Solidarności” (2 prelekcje); Bartosz Janicki „Auta w czasach PRL-u” (2 prelekcje),
- Piknik czytelniczy zorganizowany wspólnie z Bibliotekę Publiczną oraz Swarzędzkim Centrum Sportu i Rekreacji,
- „Noc muzeów”.

6. Organizacje pozarządowe

W odniesieniu do kwestii wzmacniania więzi rodzinnych i zapewniania możliwości wspólnego spędzania czasu wolnego Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci Specjalnej Troski im. Leszka Grajka w Swarzędzu zorganizowało następujące imprezy: trzydniowe letnie warsztaty integracyjne dla dzieci z rodzicami, Igrzyska Sportowe, XIX Przegląd Piosenki Religijnej Osób Niepełnosprawnych „Anielskie Śpiewogranie”, Bal z Mikołajami, wystawę prac dzieci w Bibliotece Publicznej w Swarzędzu i Kobylnicy, letni wyjazd wypoczynkowo-zdrowotny nad morze, Dzień Matki – spotkanie z matkami uczestników WTZ, wycieczkę autokarową uczestników Warsztatu Terapii Zajęciowej z udziałem rodziców.

Kolejną organizacją pozarządową, która ujęła w swoim sprawozdaniu wydarzenie na rzecz rodziny była Fundacja Początek Świata. W 2024 roku Fundacja zorganizowała dwie inicjatywy tego rodzaju:

- Kultowy Piknik Charytatywny – wydarzenie organizowane w maju każdego roku w Poznaniu przy ulicy Wrocławskiej. To piknik rodzinny, podczas którego organizowane są liczne atrakcje zarówno dla dzieci jak i dla dorosłych (pokazy magika, malowanie twarzy, malowanie toreb, koncerty, licytacje itp.),
- Charytatywny Koncert Świąteczny – wydarzenie organizowane w grudniu, na które zaproszono całe rodziny podopiecznych Fundacji, pracowników z rodzinami, wolontariuszy i darczyńców. Zaproszono również znanych wykonawców, którzy podnieśli rangę wydarzenia. I w ten sposób wspólnie rozpoczęto świąteczny czas.

Cel strategiczny nr 1: **Dobre warunki do życia na terenie gminy Swarzędz**

Cel operacyjny nr 3: **Zdrowi mieszkańcy dzięki czystemu środowisku**

Kierunek działań: **Szeroko rozumiana ochrona środowiska**

Wskaźnik: **Liczba wymienionych źródeł ciepła na bardziej ekologiczne**

Kierownik Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Miasta i Gminy w Swarzędzu, na potrzeby niniejszego raportu, udostępniła dane dotyczące wymiany źródeł ciepła. W 2024 roku realizowano uchwałę nr LXXXII/855/2024 Rady Miejskiej w Swarzędzu z dnia 30 stycznia 2024 roku w sprawie: zasad i trybu udzielania dotacji celowej ze środków budżetu Gminy Swarzędz na dofinansowanie likwidacji źródeł niskiej emisji i zastąpienia ich rozwiązaniami proekologicznymi (Dz. Urz. Woj. Wielk. z 2024 r. poz. 1696 z późn. zm.). Wysokość udzielonych dotacji wyniosła 360 514,89 zł (w 2023 roku było to 98 000 zł).

Na przestrzeni całego roku wymieniono łącznie 36 nieefektywnych źródeł ciepła (o 22 więcej niż w poprzednim roku sprawozdawczym): 19 na piec gazowy, 13 na piec na pellet, 3 na piec zagazowujący drewno oraz 1 na pompę ciepła.

Kierunek działań: **Edukacja ekologiczna mieszkańców**

Wskaźnik: **Liczba kampanii edukacyjnych w zakresie ochrony środowiska**

1. Szkoły podstawowe i ponadpodstawowe

Kolejną ważną kwestią podejmowaną przez Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Swarzędz jest edukacja ekologiczna mieszkańców. Podstawowymi miejscami związanymi z edukacją, które swoim wychowankom już od najmłodszych lat przekazują podstawową wiedzę związaną z ochroną środowiska są szkoły.

W 2024 roku placówki dydaktyczne z terenu miasta i gminy Swarzędz przeprowadziły łącznie 23 inicjatywy, które można uznać za kampanie mające na celu zwiększenie

świadomości uczniów na temat ochrony środowiska (o 16 mniej niż w zeszłym roku sprawozdawczym). Oto przykładowe działania, które w swoich sprawozdaniach wymienili nauczyciele i pedagodzy: Akcja Sprzątania Świata; Dzień Ziemi – podnoszenie świadomości w kontekście ekologii; Konkurs pt. „Makulaturę zbieramy, strefę chilloutu wygrywamy!”; Szkoła promująca zdrowie; Edukacyjna Sieć Antysmogowa ESA; Konkurs Wydziału Gospodarki Odpadami Urzędu Miasta i Gminy w Swarzędzu pt. „Śladami naszych odpadów”; organizacja punktu zbiórki odpadów EKOpunkt; Dzień Drzewa; Ptasia stołówka – projekt e-twinning; Ekologiczny pochód po ulicach Paczkowa z okazji Powitania Wiosny; Edukacja uczniów w zakresie recyklingu, oszczędzania zużycia wody i prądu.

2. Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Miasta i Gminy w Swarzędzu

W 2024 roku Wydział koordynował realizację 3 kampanii edukacyjnych. Było to: Rozpropagowanie ulotek dot. ochrony powietrza, wymiany źródła ogrzewania; Organizacja wiosennej akcji wspólnego sprzątania terenów wokół Jeziora Swarzędzkiego pt. „Wiosnę witamy, wspólnie Gminę sprzątamy” oraz III Jesienna Akcja Sprzątania terenów wokół Jeziora Swarzędzkiego.

Dodatkowo Wydział Ochrony Środowiska prowadził punkt konsultacyjno-informacyjny Programu Priorytetowego CZYSTE POWIETRZE w budynku przy ulicy św. Marcina 1. Mieszkańcy mogli uzyskać w nim informację o możliwym dofinansowaniu na wymianę źródeł ogrzewania, termomodernizacji oraz pomoc w złożeniu wniosku o uzyskanie dofinansowania z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu.

3. Swarzędzka Inicjatywa AntySMOGowa SmogSTOP

Koordinator inicjatywy, Jacek Bura, w sprawozdaniu dotyczącym ochrony środowiska poinformował, że na przestrzeni 2024 roku Inicjatywa SmogSTOP kontynuowała kampanię „Sprawdź czym oddychasz, zadbaj o swoje zdrowie!”, przypominającą o możliwości kontrolowania jakości powietrza w najbliższej okolicy i podejmowaniu decyzji o aktywności na zewnątrz domu. „Zgłoś naruszenie”.

Według danych zamieszczonych na stronie www.bura.pl na terenie miasta i gminy Swarzędz znajduje się 30 aktywnych czujników jakości powietrza:

- 11 czujników zlokalizowanych w szkołach – dane dostępne w aplikacji mObywatel i HelloCity, a także na mapie ESA Nask,

- 5 czujników Syngeos (4 wynajęte przez Urząd Miasta i Gminy w Swarzędzu) – Bogucin, Gruszczyn, Sarbinowo, Rabowice – Świetlica, Swarzędz – ul. Rabowicka,
- 6 czujników projektu sensor.community – Rabowice – ul. Leśnej Polanki, Swarzędz – ul. Kórnicka, Swarzędz – ul. Strzelecka, Gruszczyn – ul. Spadochronowa, Gruszczyn – ul. Chopina, Gortatowo – ul. Darniowa – dostępne w aplikacji Kanarek,
- 3 czujniki LookO2 – Gruszczyn – UTAL, Swarzędz – ul. Traugutta, Swarzędz – ul. Średzka – dostępne w aplikacji Kanarek,
- 2 czujniki SmogTok – Swarzędz – ul. Kórnicka, Uzarzewo – dostępne w aplikacji Kanarek,
- 1 czujnik Blebox – Gortatowo – ul. Senatorska – dostępne w aplikacji Kanarek,
- 1 czujnik CzystySwarzędz – Swarzędz – ul. Zamkowa,
- 1 czujnik Airly – Paczkowo – ul. Sokolnicka.

Wiedza o walce ze smogiem była rozpowszechniana wśród mieszkańców miasta i gminy Swarzędz poprzez banery umieszczane w przestrzeni publicznej, reklamy publikowane na portalach internetowych, profilu FB, na stronie smogstop.infoswarzedz.pl, a także poprzez artykuły zamieszczane w lokalnej prasie.

Łącznie w 2024 roku w gminie przeprowadzono 28 kampanii edukacyjnych w zakresie ochrony środowiska – o 15 mniej niż w zeszłym roku sprawozdawczym.

Kierunek działań: **Edukacja ekologiczna mieszkańców**

Wskaźnik: **Liczba podjętych inicjatyw na rzecz ochrony środowiska**

1. Szkoły podstawowe i ponadpodstawowe

Szkoły, z myślą o kształtowaniu świadomości proekologicznej swoich uczniów, przeprowadziły aż 188 wydarzeń związanych z tematem ochrony środowiska (o 27 więcej niż w 2023 roku). Oto niektóre z nich: Dokarmianie ptaków, Powitanie wiosny – ekologiczny wymiar, Dzień Ziemi, Segregowanie odpadów, Zbieranie baterii, akcja „Dokarmiamy ptaki”, Dzień Pszczoły, Dwie akcje sprzątnięcia terenów wokół Jeziora Swarzędzkiego (w marcu i październiku 2024 roku), Dzień Ziemi – sprzątnięcie i wymiana elektrośmieci na kwiaty, Akcja „Łąka Kwietna”, „Szkoła w Porządku” – zbiórki odzieży, tekstyliów i książek na terenie

naszej szkoły, Laboratoria, lekcje, wycieczki o charakterze edukacji ekologicznej, Monitorowanie stanu środowiska lokalnego – skala porostowa, Dzień Czystego Powietrza, Korzystanie z aplikacji „Czysty Swarzędz”, Wprowadzenie innowacji pedagogicznej „Owadzi Azyl”, Aktywność „Podzielni Szkolnej” – wymiany odzieży 4 razy w roku, Sadzenie roślin, Poszerzanie kompetencji przyrodniczych, Pogadanka na temat: „Dlaczego ludzie śmiecą?”, Jesienne porządki – sprzątanie terenów wokół szkoły, Lekcja pt. „Jak należy opiekować się ptakami i zwierzętami w zimie?”, „Ratujmy przyrodę” – debata ekologiczna, „Recykling” – objaśnienie znaczenia, Warsztaty pt. „Nie wyrzucaj wykorzystaj” (wykorzystywanie surowców). Utworzenie „Eko Punku”, Światowy Dzień Wody – uświadomienie uczniom, jak ważna jest woda dla życia na Ziemi i w jaki sposób możemy oszczędzać wodę w codziennym życiu, zajęcia pt. „Las i jego mieszkańcy” – uświadomienie uczniom roli lasów w ekosystemie, poznanie mieszkańców lasu i ich znaczenia w przyrodzie, odpowiedzenie na pytanie, jak dbać o las? (wspólne stworzenie kodeksu przyjaciela lasu).

Uczniowie II Liceum Ogólnokształcącego im. Tadeusza Staniewskiego w Swarzędzu brali udział w cyklu wykładów akademickich na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu pt. "Różne oblicza geografii". Uczniowie dzięki nim zdobyli szczegółową wiedzę dotyczącą zmian klimatycznych na naszym globie. Oto tytuły niektórych wykładów: Amazonia w okresie zmian klimatu, Antarktyda – jak zmiana klimatu przebudziła lodowego giganta, Morfoklimatyczne zróżnicowanie, Wielkie problemy wielkiego kraju, czyli gospodarowanie wodą w Chinach, Kryzys wody na świecie, Znaczenie torfowisk dla zbiorników wody i węgla w lasach w perspektywie zmian.

2. Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Miasta i Gminy w Swarzędzu

Wydział Ochrony Środowiska w 2024 roku zrealizował co najmniej dwie inicjatywy dotyczące ochrony środowiska angażujące społeczność lokalną. Były to akcje wiosennego i jesiennego sprzątania terenów wokół Jeziora Swarzędzkiego.

3. Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu

Instytucja realizowała szereg inicjatyw ekologicznych mających na celu ochronę środowiska, edukację ekologiczną mieszkańców oraz włączanie ich w działania, które mają rzeczywisty wpływ na stan ich najbliższego otoczenia. Oto inicjatywy, które Centrum koordynowało w 2024 roku:

a) Centrum Aktywności Seniora

W 2024 roku Centrum przeprowadziło co najmniej 4 inicjatywy na rzecz ochrony środowiska. Były to: Spotkanie edukacyjne z zakresu Cyberbezpieczeństwa i Gospodarki Odpadami; Spotkanie edukacyjne z dziećmi w przedszkolu AKUKU i wspólne wykonywanie prac plastycznych z papieru pochodzącego z recyklingu; Pogawędki edukacyjne dotyczące segregacji śmieci – Kolor a rodzaj odpadu; ECO spotkania.

h) Dzienny Dom „Senior-WIGOR”

Kadra i uczestnicy Domu w ramach współpracy ze Stowarzyszeniem na Rzecz Aktywizacji Społeczności Lokalnej w Swarzędzu zrealizowali projekt „Zwierzaki na receptę”. W jego ramach seniorzy z niepełnosprawnościami wzięli udział w różnych aktywnościach, np.: wyjechali do gospodarstwa agroturystycznego „Alpaki Buczyńscy”, wzięli udział w warsztatach z dogoterapii, zwiedzali Stare ZOO z przewodnikiem, odwiedzili papugarnię i doświadczyli silvoterapii. Seniorzy wzięli również udział w Eko spotkaniu w Urzędzie Miasta i Gminy w Swarzędzu oraz w Międzypokoleniowym Pikniku Przyrodniczym „Razem bliżej natury” w Uzarzewie.

i) Dzienny Dom Pomocy

W Domu realizowano 4 inicjatywy dla dobra środowiska naturalnego: segregowano śmieci w odpowiednio oznakowanych pojemnikach, zrezygnowano również z dystrybutora wody i plastikowych kubeczków na rzecz dzbanka filtrującego, woda była podawana w wielorazowych kubkach ceramicznych, starano się również dbać o to, aby nie korzystać z oświetlenia, o ile to nie było konieczne, a w toaletach zostały zamontowane czujniki ruchu, które ograniczały zużycie prądu.

j) Swarzędzka Jadłodzielnia

Trzy Swarzędzkie Jadłodzielnie funkcjonowały przy: Centrum Usług Społecznych (ul. Poznańska 25), targowisku miejskim (ul. Zamkowa 32) oraz Szkole Podstawowej nr 5 im. prof. Adama Wodniczki (os. Mielżyńskiego 3A).

Każda z jadłodzelnii to specjalny kontener wyposażony w chłodziarkę oraz regały. Jadłodzielnie dostępne są dla każdego, kto chce zostawić żywność, której ma w nadmiarze lub której nie jest w stanie samodzielnie spożytkować. Z żywności pozostawionej w jadłodzielni może skorzystać każdy, za darmo. Produkty można zostawiać i zabierać 7 dni w tygodniu, 24 godziny na dobę.

Przedsięwzięcia pn. „Swarzędzka Jadłodzielnia”, „Swarzędzka Jadłodzielnia – BAZAR” oraz „Swarzędzka Jadłodzielnia – PIĄTKA” były współfinansowane przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego w ramach „Programu ograniczania marnotrawstwa i strat żywności w Wielkopolsce na lata 2021-2025”.

k) Swa-dzielnia

To tak zwany „sklepik za uśmiech”. Działa w ramach Klubu Integracji Społecznej przy ul. Piaski 4. Każdy może zostawić tu przedmioty, których już nie potrzebuje. Każdy może zabrać stąd to, co mu się przyda. Swa-dzielnia jest ważną inicjatywą na terenie miasta i gminy Swarzędz, która promuje powtórne wykorzystanie przedmiotów codziennego użytku.

Według sprawozdania pracowników Klubu w 2024 roku ze Swa-dzielni korzystało średnio 35-40 osób dziennie, co oznacza, że w ujęciu rocznym liczba korzystających może osiągać prawie 9 tysięcy.

l) Warsztaty ekologiczno-kreatywne

To zajęcia proponowane przez Klub Integracji Społecznej, które polegają na wykorzystywaniu posiadanych materiałów do wykonywania nowych rzeczy przeznaczonych do codziennego użytku. Uczestnicy zajęć z pozyskanych resztek materiałów tworzą szarpaki dla psów lub ozdobne poduszeczki, plotą makramy ze sznurków, wykonują wiele różnych przedmiotów. W ramach zajęć prowadzony jest również kurs z podstaw szycia na maszynie i przerabiania starych ubrań. Ważną inicjatywą ekologiczną realizowaną przez KIS w ramach warsztatów jest również sadzenie kwiatów oraz prowadzenie wymiany sadzonek.

W 2024 roku z zajęć ekologiczno-kreatywnych skorzystało 16 osób (o 14 mniej niż w 2023 roku).

m) Eko kulinaria „Gotuję, nie marnuję”

Podczas spotkań kulinarnych odbywających się w Klubie Integracji Społecznej uczestnicy poznawali nowe smaki i przepisy na oryginalne potrawy (polskie, ukraińskie i nie tylko). W ramach zajęć prowadzona była edukacja dotycząca sposobów na niemarnowanie żywności.

Warto zaznaczyć, że już po raz kolejny Klub przeprowadził akcję zbierania produktów na granicy świeżości m.in. na targowisku miejskim, a efektem akcji było ugotowanie Zupy Disco i rozdanie jej do Swarzędzkich Jadłodzielni.

Uczestnicy Dziennego Domu „Senior-WIGOR” wraz z pracownikiem przeprowadzili akcję związaną z wykorzystaniem produktów, które niedługo zostałyby wyrzucone. Wspólnie odwiedzili targowisko miejskie i wybrane sklepy, w których otrzymali za darmo produkty potrzebne do zrobienia bigosu sylwestrowego. Następnie w Dziennym Domu ugotowali go, rozdzielili do słoików i rozdali potrzebującym, głównie osobom bezdomnym. Reszta słoików trafiła do Swarzędzkich Jadłodzielni, z których została zabrana przez mieszkańców.

Podsumowując, w 2024 roku w spotkaniach kulinarnych wzięło udział 18 osób (o 5 mniej niż w zeszłym roku sprawozdawczym).

n) Gminna EKO wyprzedaż garażowa

12 maja 2024 roku na parkingu przed marketem budowlanym Castorama odbyła się wyprzedaż różnych przedmiotów codziennego użytku. Akcja została zorganizowana przez Centrum Usług Społecznych w celu wprowadzania w życie społeczności gminy Swarzędz idei ZERO WASTE i powtórnego użycia rzeczy, które w pierwszym odruchu mogłyby zostać wyrzucone do śmieci.

Inicjatywa została podjęta przez Bazar Swarzędzki i była kontynuowana na targowisku miejskim cyklicznie w ciągu 2024 roku.

o) Ogród społeczny

W 2023 roku projekt Ośrodka Pomocy Społecznej pt. „Ogród społeczny – ul. Poznańska 25” wygrał głosowanie w Budżecie Obywatelskim Gminy Swarzędz. Celem projektu jest rewitalizacja ekologiczna – przekształcenie zaniedbanego fragmentu placu porośniętego zielenią, położonego w pobliżu ul. Poznańskiej 25 i ul. Sienkiewicza w ogród z wydzieloną: strefą ogrodniczą, łąką kwiatną z domkami dla pszczół, strefą relaksu oraz strefą wydarzeniowo-warsztatową, służącą organizacji spotkań integracyjnych, działań edukacyjnych i wydarzeń kulturalnych.

W 2024 roku nadal trwały prace nad tworzeniem kolejnych części ogrodu. Jednocześnie jego przestrzeń służyła różnym wydarzeniom. W ciągu całego roku odbyły się w nim m.in.: spotkania integracyjne seniorów – ze śpiewem i tańcami, impreza pt. „Zajaczek w Ogrodzie Społecznym” – wspólne spotkanie seniorów z placówek Centrum Usług Społecznych i dzieci z przedszkola „Kolorowe Motylki”. W grudniu dzieci razem z seniorami, władzami gminy i dyrekcją Centrum powitali tutaj Mikołaja, wspólnie ubrali i rozświetlili choinkę oraz zaśpiewali kolędy.

Podsumowując wskaźnik dotyczący ochrony środowiska, podmioty związane z pomocą społeczną i edukacją w gminie Swarzędz przeprowadziły łącznie co najmniej 209 inicjatyw (o 27 więcej niż w zeszłym roku sprawozdawczym) mających na celu poszerzenie świadomości mieszkańców na temat ekologii i zaangażowanie ich w działania na rzecz ochrony środowiska.

Cel strategiczny nr 2: Usługi społeczne dostosowane do zdiagnozowanych potrzeb mieszkańców

Cel operacyjny nr 1: Interdyscyplinarne przeciwdziałanie przemocy w oparciu o dostępne zasoby

Kierunek działań: Podnoszenie świadomości mieszkańców Gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy

Wskaźnik: Liczba zrealizowanych programów/kampanii w zakresie przeciwdziałania przemocy

Szkoły podstawowe i ponadpodstawowe realizowały z uczniami, a często również z ich rodzicami lub opiekunami 27 różnych programów, kampanii czy zajęć poświęconych tematyce przemocy (o 7 więcej niż w 2023 roku). W sprawozdaniach otrzymanych od wszystkich dwunastu szkół z terenu miasta i gminy Swarzędz, w odniesieniu do powyższego wskaźnika, znaleźć można następujące przykłady działań edukacyjnych: Dzień Bezpiecznego Internetu – profilaktyka przemocy w cyberprzestrzeni dla rodziców oraz uczniów; Spotkania uczniów z klas 6-8 z policjantem z Polskiego Towarzystwa Zapobiegania Narkomanii w Turku (podczas spotkania poruszano tematy związane z przemocą, ale również z uzależnieniami); Spotkania uczniów klasy siódmej z psychologiem z PPP na temat okresu adolescencji i trudności z nim związanych; Wdrożenie systemu RESQL w szkole – uczniowie klas 5-8; Program Spójrz inaczej na agresję; Zajęcia profilaktyczne dotyczące problemu przemocy/agresji realizowane wspólnie z Policją i Strażą Miejską – wszyscy uczniowie szkoły; Warsztaty z Policją na temat przemocy oraz cyberprzemocy (klasy 4-8); Warsztaty ze Strażą Miejską (klasy 2-3); Projekt Młode Głowy (klasa 4); Apteczka pierwszej pomocy emocjonalnej (klasy

4); Trening zastępowania agresji (klasy 5); Projekt osłonowy „Wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie” realizowany przez Gminę Swarzędz/Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu – Marsz Przeciw Przemocy (klasy 7-8); Program „Zaradny Kot”; Program „Wspomaganie Rozwoju Psychospołecznego Dzieci Nieśmiałych”; Program „Przyjaciele Zippiego”; Warsztaty dla zespołów klasowych dotyczące zjawiska przemocy, uzależnień i cyberprzemocy oraz różnorodności potrzeb i tolerancji; Spotkania z Leonem; Szkoła Pełna Emocji; Bądź Kumplem – Nie Dokuczaj; Mediacje szkolne; Włączenie się do Kampanii „Dzieciństwo bez przemocy” pod patronatem fundacji „Dajemy dzieciom siłę”; Akcja „Szkolny Dzień Życzliwości”; Organizacja na terenie szkoły „Miesiąca Bezpieczeństwa i Cyberbezpieczeństwa”; Akcja „Przeciw hejtowi”; Spotkanie z Policją – prelekcja na temat przemocy; Standardy Ochrony Małoletnich – szkolenie kadry i wdrożenie procedur; Telefon zaufania – kampania informacyjna; Fundacja CISZUM Projekt „Porozmawiajmy” – warsztaty dla uczniów i rodziców.

Spośród dwunastu szkół tylko trzy udzieliły informacji na temat liczby uczniów, którzy uczestniczyli w wymienionych powyżej inicjatywach. W tych szkołach było ich łącznie 1844. Jedna ze szkół wykazała, że w zajęciach przeznaczonych dla rodziców wzięło udział 12 osób dorosłych.

Kierunek działań: Rozwój usług świadczonych na rzecz osób doznających przemocy

Wskaźnik: Liczba szkoleń dla pracowników w zakresie przeciwdziałania przemocy

Uchwałą Nr LXXVI/779/2023 Rady Miejskiej w Swarzędzu z dnia 29.08.2023 roku oraz Zarządzeniem Nr WOM.0050.1.202.2023 Burmistrza Miasta i Gminy Swarzędz z dnia 21.09.2023 roku powołano do życia Zespół Interdyscyplinarny w Swarzędzu, który organizował swoje spotkania w Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu. Wcześniej nazwa organu brzmiała Zespół Interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a zmianie uległa w związku z nowelizacją ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie na ustawę o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

W 2024 roku Zespół Interdyscyplinarny stanowiła grupa 17 osób, wśród których byli przedstawiciele: władz miasta i gminy Swarzędz, Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu,

Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Swarzędzu, Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Kobylnicy, policji, ochrony zdrowia, oświaty i organizacji pozarządowych. W czasie spotkań był również obecny kurator sądowy. Na przestrzeni całego roku Zespół spotkał się 15 razy (o 9 więcej niż w poprzednim roku sprawozdawczym). Do jego zadań należało:

- diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym,
- inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzenia ich wykonania właściwym podmiotom,
- inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową,
- opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań,
- monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”,
- kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową,
- składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia.

Według danych przekazanych przez Zespół Interdyscyplinarny w 2024 roku członkowie Grup roboczych i pracownicy socjalni z Centrum Usług Społecznych odbyli 10 szkoleń specjalistycznych (o 5 więcej niż w 2023 roku): Zadania grup diagnostyczno-pomocowych w procedurze Niebieskie Karty w świetle znowelizowanej Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej; Zasady dokumentowania działań grupy diagnostyczno-pomocowej od wszczęcia procedury do zakończenia monitoringu; Sytuacje niestandardowe w procedurze Niebieskie Karty; Dokumentacja i zadania Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych; Dialog motywujący w pracy z osobami doznającymi przemocy w rodzinie; Przemoc wobec osób starszych; Od interwencji do skutecznej pomocy; Superwizja dla osób

pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej; Pomoc dla sprawcy przemocy; Praca z rodziną, w której dziecko doświadcza przemocy.

Kierunek działań: Rozwój usług świadczonych na rzecz osób doznających przemocy

Wskaźnik: Liczba osób otrzymujących wsparcie ze względu na doświadczanie przemocy

W 2024 roku odbyło się 516 (o 170 więcej niż w 2023 roku) spotkań Grup diagnostyczno-pomocowych (do 22 września 2023 roku, czyli do dnia wejścia w życie znowelizowanej Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej funkcjonowały one pod nazwą Grupy robocze).

Zespół Interdyscyplinarny poinformował, że w 2024 roku wszczęto 138 procedur Niebieskich Kart (o 13 mniej niż w 2023 roku). Procedurą objęto 128 rodzin z terenu miasta i gminy Swarzędz (o 6 mniej niż w ubiegłym roku sprawozdawczym). Statystyki dotyczące procedur przedstawiają się następująco: Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu wszczęło 21 procedur (rok wcześniej 36), policja 80 (89), oświata 25 (20), służba zdrowia 10 (4), Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 0 (2) oraz Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Kobylnicy 2 procedury. 75 procedur dotyczyło mieszkańców miasta (rok wcześniej 83), 64 procedur dotyczyło mieszkańców obszarów wiejskich (w 2023 roku 51). W przypadku 61 procedur występował problem alkoholowy, z kolei w żadnej procedurze nie odnotowano problemu odurzenia środkami psychoaktywnymi. Osobami doświadczającymi przemocy były: 72 kobiety, 33 mężczyzn i 129 dzieci.

Centrum Usług Społecznych oferowało również pomoc w ramach Punktu Konsultacyjnego ds. Przeciwdziałania Przemocy. Można w nim było skorzystać z konsultacji z policjantem oraz pracownikiem socjalnym – absolwentami Studium Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Wszystkich klientów Punktu informowano o możliwościach prawnych rozwiązywania trudnych sytuacji, o instytucjach świadczących pomoc zarówno ofiarom, jak i sprawcom przemocy. Osoby chętne były kontaktowane z psychologiem w celu podjęcia terapii. W 2024 roku z usług Punktu skorzystało 12 osób (o 14 osób mniej niż w 2023 roku). Podejmowano przede wszystkim działania interwencyjne. Wśród odbiorców znajdowało się 11 osób, wobec których istniało domniemanie, że były ofiarami przemocy. Do Punktu zgłosiła

się 1 osoba, wobec której istniało domniemanie, że była sprawcą przemocy. Klienci, którzy zgłosili się po raz pierwszy to 9 osób, a klientów, którzy stale korzystali z pomocy w Punkcie było 3. W ramach Punktu odbyło się 12 spotkań, w tym 11 porad indywidualnych i 1 porada rodzinna.

W Centrum zarówno ofiary, jak i sprawcy przemocy mogli otrzymać pomoc wykwalifikowanego psychologa i terapeuty. Z porad psychologicznych w zakresie przemocy skorzystało 69 osób, a w spotkaniach z terapeutą wzięło udział 15 osób.

Łącznie w związku z występowaniem problemu przemocy udzielono wsparcia i specjalistycznej pomocy 516 osobom (o 6 mniej niż w zeszłym roku sprawozdawczym). Łącznie udzielono 1611 porad.

Kierunek działań: Rozwój usług świadczonych na rzecz sprawców przemocy

Wskaźnik: Liczba skierowań do programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy

Według danych przedstawionych przez Zespół Interdyscyplinarny w Swarzędzu, w 2024 roku do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych nie skierowano żadnego sprawcy przemocy. W świetle poprzednich przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nie istniał obowiązek kierowania sprawców przemocy i odbywania przez nich programów korekcyjno-edukacyjnych. Dobrą praktyką ówczesnego Zespołu było każdorazowe motywowanie sprawców do podjęcia takiego programu, jednak dalsze kroki zależały już w pełni od ich woli. Według wiedzy członków Zespołu w 2024 roku z programów korekcyjno-edukacyjnych w rzeczywistości korzystały dwie osoby.

Cel strategiczny nr 2: Usługi społeczne dostosowane do zdiagnozowanych potrzeb mieszkańców

Cel operacyjny nr 2: Rozwinięta działalność profilaktyczna w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom

Kierunek działań: Ograniczenie dostępności do alkoholu na terenie Gminy

Wskaźnik: Liczba przeprowadzonych kontroli sklepów

Podmiotem koordynującym w gminie Swarzędz działania mające na celu zapobieganie i zaradzanie problemom wynikającym z używania alkoholu jest Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Do zadań Komisji należało prowadzenie spotkań kontrolnych osób uzależnionych, motywowanie klientów do uczestnictwa w terapii indywidualnej i grupowej dla osób uzależnionych, uczestnictwa w spotkaniach grup AA, udzielanie porad, informacji osobom uzależnionym w sprawie podjęcia leczenia odwykowego w systemie stacjonarnym lub ambulatoryjnym, pomoc w załatwianiu formalności związanych z podjęciem leczenia. Do zadań Komisji należało również prowadzenie rozmów z osobami współuzależnionymi, udzielanie informacji na temat ofert pomocy, kierowanie osób na terapię indywidualną oraz wydawanie opinii psychologicznych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu. W 2024 roku odbyło się 15 posiedzeń Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, do której wpłynęły 24 wnioski o skierowanie osoby uzależnionej na leczenie, w tym 13 wniosków zostało złożonych przez rodziny, 9 wniosków przez instytucje oraz 2 wnioski przez inny podmiot. W roku sprawozdawczym Komisja podjęła rozmowy z 69 osobami (o 10 więcej niż w 2023 roku), w tym 24 osoby to klienci pierwszorazowi, a 45 osób to klienci kontynuujący spotkania. W tym okresie w izbie wytrzeźwień przebywało 7 osób, 9 osób podjęło leczenie ambulatoryjne, a 3 sprawy przekazano do Sądu Rodzinnego.

W odniesieniu do omawianego wskaźnika Gminna Komisja poinformowała o 5 sklepach, w których przeprowadzono kontrolę w 2024 roku. Zakres przedmiotowy kontroli dotyczył:

- Przestrzegania warunków prowadzenia sprzedaży napojów alkoholowych określonych w przedmiotowej ustawie, a w szczególności: posiadania ważnego zezwolenia na

sprzedaż napojów alkoholowych, posiadania dowodu wniesienia opłaty za korzystanie z zezwoleń, zaopatrywanie się w napoje alkoholowe wyłącznie u producentów i przedsiębiorców posiadających odpowiednie zezwolenie na sprzedaż hurtową napojów alkoholowych, posiadanie dokumentów potwierdzających tytuł prawny lokalu, w którym sprzedawany jest alkohol.

- Weryfikacji prawidłowości składanych corocznie oświadczeń o wartości sprzedanego alkoholu w roku poprzednim.
- Stwierdzenia czy prowadzenie sprzedaży jest zgodne z udzielonym pozwoleniem.
- Stwierdzenia przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu na kredyt lub pod zastaw.
- Stwierdzenia przestrzegania zakazu sprzedaży i podawania napój alkoholowych osobom nieletnim i nietrzeźwym.
- Kontroli przestrzegania zakazu spożywania alkoholu w miejscu sprzedaży.
- Kontroli przestrzeganie zasad reklamy i promocji napojów alkoholowych.
- Sposób informowania klientów o szkodliwość spożywania alkoholu.

Kierunek działań: **Zapewnienie dostępu do specjalistów w zakresie problemów uzależnień**

Wskaźnik: **Liczba osób korzystających z porad, konsultacji, wsparcia specjalistów**

1. Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu

Osoby uzależnione od alkoholu, osoby współuzależnione i członkowie rodzin, w których występuje problem alkoholowy mogli skorzystać z bezpłatnego wsparcia oferowanego przez specjalistów pracujących w Centrum Usług Społecznych. Chętni mieli do wyboru następujące możliwości:

a) Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych od Alkoholu i Członków ich Rodzin

W Punkcie dyżurowali terapeuta uzależnień oraz psycholog. Do ich zadań należało prowadzenie działalności profilaktycznej, diagnostycznej, wspierającej i interwencyjnej dla osób uzależnionych oraz współuzależnionych. W 2024 roku z oferty Punktu skorzystało 78 osób (o 3 osoby więcej niż w 2023 roku), zrealizowano 343 spotkania (o 32 spotkania więcej niż w zeszłym roku sprawozdawczym).

Podstawowym problemem klientów punktu konsultacyjnego było uzależnienie od alkoholu i różnego rodzaju następstwa wynikające z choroby alkoholowej, takie jak: deficyty umiejętności ważnych dla trzeźwego życia, brak wiedzy i akceptacji własnego uzależnienia, brak motywacji do leczenia, problem braku pracy i perspektyw życiowych, współuzależnienie oraz przemoc domowa.

b) Pomoc psychologiczna w ramach Sekcji Profilaktyki Uzależnień i Animacji Społecznej

Osoby potrzebujące wsparcia psychologicznego ze względu na swoją trudną sytuację życiową, spowodowaną w szczególności uzależnieniem w rodzinie oraz doznawaniem przemocy, mogły skorzystać z konsultacji z psychologami. Konsultacje psychologiczne prowadzone były przez pięcioro specjalistów w godzinach przedpołudniowych i popołudniowych. W 2024 roku z oferty skorzystały łącznie 234 osoby (o 22 osoby więcej niż rok wcześniej). Ogółem udzielono 984 porady (o 298 porad więcej niż w 2023 roku).

c) Porady pedagogiczne

W 2024 roku Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu prowadzono specjalistyczne porady pedagogiczne. Odbywały się one dwa razy w miesiącu w godzinach popołudniowych. Z tego rodzaju wsparcia korzystali głównie rodzice, którzy mają trudności wychowawcze, chcący poprawić relację z dzieckiem i podnieść własne kompetencje rodzicielskie. Pedagog udzielił wsparcia 31 osobom w trakcie 60 spotkań.

d) Placówka Wsparcia Dziennego „Nasza Dziupla”

Placówka oferowała specjalistyczny program socjoterapeutyczny dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych, w tym głównie z rodzin, w których występuje problem uzależnienia od alkoholu. Stanowiła również istotne wsparcie dla rodziców przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. W „Naszej Dziupli” dzieci pod okiem wykwalifikowanej kadry realizowały codzienny harmonogram, którego cele były następujące:

- Udzielenie wsparcia edukacyjnego (pomoc w odrabianiu lekcji i nadrabianiu zaległości),
- Udzielenie wsparcia emocjonalnego i psychologicznego,
- Zapewnienie aktywności (zajęcia plastyczne, muzyczne, integracyjne, kulinarne, edukacyjne, kino rodzinne),
- Organizacja półkolonii zimowych i letnich,

- Zapewnienie zdrowej zabawy i rozwoju (gra w gry planszowe, układanie klocków i puzzli, korzystanie z innych gier i zabawek),
- Nauka samodzielności (przygotowywanie i podawanie codziennych posiłków).

W raportowanym okresie czasu do Placówki Wsparcia Dziennego „Nasza Dziupła” uczęszczało 41 uczestników (o 6 więcej niż w poprzednim roku sprawozdawczym).

2. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Swarzędzu

W sprawozdaniu przekazanym przez Poradnię, na potrzeby ewaluacji, wykazano specjalistyczne porady rodzicielskie. W 2024 roku rodzice uczestniczyli w 61 poradach, spotykali się ze specjalistami, którzy oferowali pomoc w zakresie uzależnień behawioralnych (głównie były to uzależnienia od telefonu, internetu, komputerów czy gier komputerowych). Porady pomagały rodzicom:

- rozpoznać wczesne oznaki uzależnienia u dziecka,
- zrozumieć mechanizmy uzależnienia od mediów cyfrowych i ich wpływ na rozwój dziecka,
- opracować strategie ograniczania dostępu do urządzeń cyfrowych w sposób zdrowy i skuteczny,
- przeciwdziałać negatywnym skutkom uzależnienia, takim jak problemy w nauce, obniżona samoocena czy trudności w relacjach z innymi.

W ramach porad rodzice nie tylko rozwiązywali konkretne problemy związane z uzależnieniami behawioralnymi, ale także podnosili swoje kompetencje rodzicielskie.

3. Centrum Zdrowia Psychicznego Instytutu Psychoedukacji

Niestety pomimo usilnych próśb autorów niniejszego dokumentu nie udało się uzyskać danych od kierownika Centrum Zdrowia Psychicznego w Swarzędzu, co w znaczący sposób wpłynęło na obniżenie ostatecznego wyniku odnoszącego się do analizowanego wskaźnika. Wracając do ostatnich danych z 2023 roku wiemy, że w Centrum prowadzono porady specjalistyczne i terapię z zakresu uzależnień od alkoholu w czterech różnych grupach. Były to: Oddział Dzienny Leczenia Uzależnień od Alkoholu, Terapia indywidualna, Grupa uzależnień od alkoholu wstępna i pogłębiona.

W tamtym czasie w terapii wzięło udział łącznie 606 osób z chorobą alkoholową i osób współuzależnionych. Można przypuszczać, że w 2024 roku liczba pacjentów Centrum była podobna. Jednak nie wiemy tego na pewno.

Kierunek działań: **Realizacja rekomendowanych programów profilaktyki uzależnień**

Wskaźnik: **Liczba zrealizowanych programów profilaktyki uzależnień**

1. Szkoły podstawowe i ponadpodstawowe

Wszystkie spośród 12 szkół funkcjonujących na terenie miasta i gminy Swarzędz w swoich sprawozdaniach wykazały realizację różnych działań z zakresu profilaktyki uzależnień. Wśród najczęściej wymienianych inicjatyw znalazły się: Stop dopalaczom (uczniowie klas ósmych - projekty przeciw używaniu dopalaczy), Bez alkoholu (uczniowie klas ósmych), Spotkania uczniów klas 7-8 z przedstawicielem Stowarzyszenia Abstynentów „Żagiel”, Tydzień Profilaktyki, Projekt edukacyjny Internet i dane osobowe, Nie palę i nie biorę, Nie pal przy mnie proszę, Palić nie palić- oto jest pytanie, Czyste powietrze wokół nas, Trzymaj formę, Zażywasz – przegrywasz, Bieg po zdrowie (organizator: Inspektorat Sanitarny), Zajęcia profilaktyczne w zespołach klasowych, Edukacja rodziców pod kątem zagrożenia styczności dzieci z różnego rodzaju używkami, Udostępnienie ulotek i materiałów profilaktycznych rodzicom uczniów, Przedstawienie profilaktyczne „My dzieci z Dworca ZOO”, Dove-self-esteem – budowanie pozytywnej samooceny i przekonania o własnej wartości, Szkolenie dla rodziców i nauczycieli – Uzależnienia cyfrowe dzieci i młodzieży (o minimalizowaniu zagrożeń i budowaniu pozytywnych relacji).

Biorąc pod uwagę wskaźnik użyty do monitoringu kierunku działań, jakim jest realizacja rekomendowanych programów profilaktyki uzależnień, stwierdzono, że szkoły w gminie Swarzędz przeprowadziły 6 programów rekomendowanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (2 więcej niż w 2023 roku). Oto one: Spójrz inaczej, Apteczka Pierwszej Pomocy Emocjonalnej, Przyjaciele Zippiego, Archipelag Skarbów, Iskra Odporności, „ARS, czyli jak dbać o miłość”.

Niestety większość szkół, pomimo jasnego zapytania, nie przedstawiła liczby uczniów biorących udział w poszczególnych inicjatywach. Z danych przekazanych przez 6 szkół

wynika, że w działaniach mających na celu podniesienie świadomości dotyczącej uzależnień i kształtowanie właściwych postaw w konfrontacji z różnego rodzaju używkami wzięło udział 1580 uczniów. Jednak liczba ta nie obrazuje rzeczywistego zaangażowania szkół i uczniów w działania profilaktyczne. Widząc zrealizowane inicjatywy wykazane przez placówki edukacyjne i znając ich charakter, można śmiało stwierdzić, że liczba uczniów biorących w nich udział jest kilkukrotnie większa.

2. Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu

Za koordynowanie działań związanych z profilaktyką uzależnień od alkoholu, narkotyków i zachowań (uzależnienia behawioralne) na terenie miasta i gminy Swarzędz odpowiedzialna jest Sekcja Profilaktyki i Animacji Społecznej będąca częścią struktury Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu. W sprawozdaniu rocznym za 2024 rok wykazano następujące inicjatywy związane z profilaktyką uzależnień, które były zorganizowane przez pracowników Sekcji:

- Tydzień Profilaktyki – największa impreza profilaktyczna na terenie gminy Swarzędz. W ramach Tygodnia Profilaktyki odbył się przegląd talentów oraz pokazy sekcji, klubów i kół zainteresowań funkcjonujących w danej szkole. Dodatkową atrakcją imprezy było mobilne planetarium oraz warsztaty chemiczne „Laboraki”. W kolejnym dniu rozegrano grę miejską, w której każdą ze szkół reprezentowała jedna drużyna. Głównym celem gry było pogłębienie wiedzy uczniów z zakresu pierwszej pomocy oraz wykorzystanie jej w praktyce podczas zadań czekających na zawodników na trasie. Łącznie w wyżej wymienionych wydarzeniach wzięło udział 600 osób.
- W ramach Tygodnia Profilaktyki przeprowadzono również szkolenia dla nauczycieli:
  - „Spójrz Inaczej na Agresję”, w którym wzięło udział 16 nauczycieli,
  - „Przyjaciele Zippiego”, w którym wzięło udział 18 nauczycieli.
- Zrealizowano program profilaktyczny „Archipelag Skarbów”, w którym wzięło udział 267 uczniów z następujących szkół z terenu miasta i gminy Swarzędz:
  - Szkoły Podstawowej nr 2 w Swarzędzu,
  - Szkoła Podstawowa nr 3 w Swarzędzu,
  - Szkoła Podstawowa nr 5 w Swarzędzu,
  - Szkoła Podstawowa nr 1 w Zalasewie,
  - Szkoła Podstawowa nr 2 w Zalasewie,

- Szkoła Podstawowa w Paczkowie,
- Szkoła Podstawowa w Wierzonce,
- Szkoła Podstawowa w Kobylnicy.

Część zajęć realizowanych w ramach warsztatów była przeznaczona dla nauczycieli i rodziców.

- Gmina Swarzędz otrzymała dotację z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego na realizację rekomendowanych programów profilaktycznych, które są ujęte w Systemie Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego, w placówkach oświatowych, w wysokości 180 480 zł. Dzięki otrzymanym środkom w październiku i listopadzie zrealizowano pierwsze szkolenia w ramach niniejszego cyklu. W warsztatach pt.: „Iskra Odporności” wzięło udział 60 nauczycieli z terenu miasta i gminy Swarzędz.
- Przez cały 2024 rok w ramach organizowania społeczności lokalnej na terenie miasta i gminy Swarzędz miały miejsce różne wydarzenia. Odbyły się spotkania przygotowawcze z mieszkańcami trzech wsi: Karłowic, Jasina i Janikowa, po czym zorganizowano w tych miejscowościach: „Dzień Mieszkańca Karłowic”, „Dzień Sąsiada w Jasinie” oraz „Dzień Sąsiada w Janikowie”. Przeprowadzono również 6 spotkań z mieszkańcami bloku przy ulicy Sienkiewicza, jednak zbyt małe zaangażowanie mieszkańców zdecydowało o tym, że „Dzień Sąsiada” nie doszedł do skutku. W grudniu społeczności lokalne wsi Janikowo i Paczkowo otrzymały wsparcie od Sekcji w przygotowaniu dwóch wydarzeń: „Rozświetlenia choinki w Janikowie” oraz „Rozświetlenia choinki w Paczkowie”.
- W okresie od czerwca do września odbył się cykl 7 Letnich Potańcówek. Co dwa tygodnie organizowano imprezę w innym sołectwie na terenie gminy Swarzędz: Bogucinie, Kobylnicy, Garbach, Paczkowie, Jasinie i Janikowie. Jedna impreza odbyła się na Placu Niezłomnych w Swarzędzu.
- Od czerwca do końca sierpnia, w parku należącym do Ośrodka Kultury w Swarzędzu, zrealizowano 6 wydarzeń dla rodzin pod nazwą „Śniadanie na trawie”. W trakcie pikniku dla wszystkich uczestników dostępne były darmowe atrakcje, takie jak: „slimy” z Laborakami, animacje dla dzieci, warsztaty kreatywne czy malowanie buziek. Na miejscu istniała również możliwość zakupu przekąsek.

- Zorganizowano obozy socjoterapeutyczne w Witkowie dla dzieci i młodzieży z terenu miasta i gminy Swarzędz – w 2024 roku w obozach zimowych i letnich wzięło udział łącznie 71 osób.
- Przez cały rok, co najmniej raz w miesiącu, w ramach kontynuacji programu Family Spot w Centrum Międzypokoleniowym „Pogodna” odbywały się zajęcia dla rodzin i spotkania poruszające różnorodną tematykę. Uczestnicy wzięli udział m.in. w warsztatach z aromaterapii, warsztatach rozwoju osobistego dla kobiet, komunikacji dla par, majsterkowania dla ojców z dziećmi oraz szydełkowania. Rodziny miały również okazję do wspólnego fotografowania i tworzenia pachnących prezentów świątecznych. W warsztatach wzięło udział łącznie 291 osób.
- Swarzędzkie Dni Rodziny – miały miejsce na przełomie maja i czerwca. W ich ramach zorganizowano szereg ciekawych wydarzeń, w które włączyły się różne instytucje, przedsiębiorcy i organizacje pozarządowe. Wspólnie ze Związkiem Dużych Rodzin Koło w Swarzędzu, w Centrum Międzypokoleniowym „Pogodna”, zorganizowany został festyn z okazji „Dnia Rodziny”. Podając hasło „Swarzędzkie Dni Rodziny” można było skorzystać m.in. z darmowych warsztatów kulinarnych w Klubie Integracji Społecznej, warsztatów piekarskich w Piekarni „Kromka”, warsztatów rzeźbiarskich w Pracowni „Stolarnia”. Można było również zapisać się na darmowe atrakcje w rodzinnym centrum rozrywki „MaxiFun”.
- Od stycznia 2024 roku w świetlicy wiejskiej w Zalasewie w każdy czwartek w godzinach od 18.00 do 21.00 odbywały się wieczory gier planszowych. Spotkania były prowadzone przez animatora. W cyklicznym wydarzeniu uczestniczyło średnio 10 osób. Wieczory gier planszowych stanowiły alternatywną formę spędzania czasu wolnego dla rodzin z gminy Swarzędz.
- W 2024 roku kontynuowano realizację projektu pt. „ESC – Nowe Horyzonty” o numerze 2023-1-PL01-ESC51-VTJ-000132228 w ramach Europejskiego Korpusu Solidarności. Do 3 sierpnia 2024 roku przebywała w Polsce francuska wolontariuszka Orlane Gaignard, która pracowała z seniorami i dziećmi w następujących placówkach: Centrum Aktywności Seniora, Dziennym Domu „Senior Wigor”, Dziennym Domu Pomocy, Centrum Międzypokoleniowym „Pogodna”, Swarzędzkim Klubie Rodziny oraz w Świetlicy Terapeutyczno-Integracyjnej w Gruszczyńcu. Głównymi celami projektu było: podniesienie jakości zajęć w placówkach Centrum Usług Społecznych,

rozwój kompetencji kluczowych uczestników projektu, poszerzenie wiedzy na temat Francji i Unii Europejskiej. Opisywany projekt otrzymał dofinansowanie w kwocie 8258,40 euro.

- Centrum Usług Społecznych otrzymało dofinansowanie w kwocie 8216,00 euro na realizację kolejnego projektu w ramach Europejskiego Korpusu Solidarności (numer 2024-1-PL01-ESC51-VTJ-000207824), w terminie od 1 września 2024 roku do 31 sierpnia 2025 roku. W ramach projektu 1 października 2024 roku przyjechała do Polski Francuzka Juliette Jamin, która realizuje działania wolontariackie w tych samych placówkach, co Orlane. Juliette będzie uczestniczką projektu do 30 lipca 2025 roku.
- Największą imprezą zorganizowaną przez Sekcję był coroczny Piknik Trzech Pokoleń mający na celu integrację swarzędzkich rodzin. Odbył się w niedzielę 4 sierpnia przy Scenie nad Jeziorem. Na mieszkańców naszej gminy i gości czekały następujące atrakcje: klocki LEGO, drewniane klocki LINDENWOOD, mobilne planetarium, plecenie wianków, eksperymenty chemiczne z Laborakami. W trakcie Pikniku można było również zakupić tradycyjne, domowe pyszności od Kół Gospodyń Wiejskich. Punktem kulminacyjnym imprezy był koncert zespołu ABBA SHOW.

Z oferty przygotowanej przez Sekcję Profilaktyki Uzależnień i Animacji Społecznej dla mieszkańców gminy Swarzędz w 2024 roku skorzystało co najmniej 4335 (o 964 osoby więcej niż w zeszłym roku sprawozdawczym).

Kierunek działań: Rozwój pozaszkolnych profilaktycznych form wsparcia

Wskaźnik I: Liczba działających świetlic

Wskaźnik II: Liczba osób uczęszczających do świetlic

W 2024 roku na terenie gminy Swarzędz działało 8 świetlic i jeden klub modelarski realizujących program profilaktyczny, opiekuńczo-wychowawczy i/lub socjoterapeutyczny. Były to:

- Placówka Wsparcia Dziennego „Nasza Dziupła” w Swarzędzu (41 uczestników),

- Świetlica Integracyjno-Terapeutyczna w Gruszczynie (18 uczestników),
- Centrum Międzypokoleniowe „Pogodna” w Swarzędzu (51 uczestników),
- Świetlica Wiejska w Wierzonce (12 uczestników),
- Świetlica Wiejska w Uzarzewie (43 uczestników),
- Świetlica Wiejska w Gortatowie (40 uczestników),
- Świetlica Wiejska w Jasinie (11 uczestników),
- Świetlica Wiejska w Garbach (7 uczestników),
- Pracownia Modelarska „Tukan” w Swarzędzu (28 uczestników).

Placówki zostały szerzej opisane na stronach od 10 do 12 w kontekście optymalizacji rozwoju dziecka dostosowanego do jego potrzeb. Koordynacją działań w powyższych podmiotach zajmowała się Sekcja Profilaktyki Uzależnień i Animacji Społecznej Ośrodka Pomocy Społecznej w Swarzędzu.

W 2024 roku z placówek specjalistycznych i świetlic realizujących program profilaktyczny skorzystało łącznie 251 osób (aż o 109 więcej niż w zeszłym roku sprawozdawczym).

Cel strategiczny nr 2: Usługi społeczne dostosowane do zdiagnozowanych
potrzeb mieszkańców

Cel operacyjny nr 3: **Zwiększanie oferty dostosowanej do zmieniających się potrzeb
osób starszych**

Kierunek działań: **Integracja międzypokoleniowa**

Wskaźnik: **Liczba zorganizowanych działań o charakterze międzypokoleniowym**

1. Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu

Jednym z najważniejszych zadań realizowanych przez instytucję jest wdrażanie usług przeznaczonych dla osób w wieku 60 lat i starszych. Miasto i gmina Swarzędz w dużej mierze właśnie dzięki Centrum Usług Społecznych ma bardzo dobrze rozwiniętą sieć placówek, które działają w celu aktywizowania seniorów, zapewniają im wsparcie oraz integrują ich ze społecznością lokalną. Poniżej przedstawiono inicjatywy o charakterze międzypokoleniowym według poszczególnych placówek:

a) Centrum Aktywności Seniora

Zadaniem Centrum jest rozwijanie zainteresowań seniorów i aktywizowanie ich poprzez zajęcia gimnastyczne, spotkania ze znanymi ludźmi, integrację międzypokoleniową, współpracę z lokalnymi i ponadlokalnymi podmiotami, zaangażowanie w życie lokalnej społeczności, udział w szkoleniach, warsztatach, projektach, a także poprzez prowadzenie strony internetowej www.swarzedzkisenior.pl.

W ramach oferty Centrum odbywają się: zajęcia ruchowe (gimnastyka, aqua aerobik, nordic walking, joga, salsa), zajęcia komputerowe, językowe, artystyczne, teatralne, muzyczne, filmowe, treningi pamięci, brydż, wyjazdy zagraniczne i krajowe, zabawy integracyjne, spotkania tematyczne, kulturalne, inicjatywa SOS Senior oraz wiele innych. Według danych przekazanych przez pracowników placówki, z zajęć w Centrum i we wszystkich klubach korzystało około 200 osób.

Centrum Aktywności Seniora koordynuje również działanie 13 Klubów Młodych Duchem, które mają swoje siedziby na terenie całej gminy Swarzędz. Oto ich nazwy: KMD

Stokrotki, KMD Jaśminy, KMD Słoneczny Wiek, KMD w Gruszczyńcu, KMD Jaskółki, KMD Wesoła Paczka, KMD Gadu Gadu, KMD Pod Kasztanami, KMD Promyk, KMD Seniorita, KMD Łowęcianki, KMD Wrzosowisko, KMD Pod Lasem.

W swoim sprawozdaniu Centrum przedstawiło następujące inicjatywy międzypokoleniowe zrealizowane w 2024 roku: Spotkanie edukacyjne w przedszkolu AKUKU – wykonywanie prac plastycznych przez dzieci i seniorów z papieru pochodzącego z recyklingu; Czytanie bajek przez seniorów w przedszkolu AKUKU dla grupy 3-latków i 4-latków; Udział w przedstawieniu „Przybyli Ułani”; Spotkanie pedagogiczne połączone z warsztatami plastycznymi w Bibliotece Pedagogicznej w Swarzędzu; Wymiana międzypokoleniowych doświadczeń w ramach Europejskiego Korpusu Solidarności – wspólne zajęcia z wolontariuszkami z Francji – Orlane Gaignard i Juliette Jamin; Polsko-Ukraiński Koncert Świąteczny; Wielopokoleniowe warsztaty z przedszkolakami z okazji Dnia Babci i Dnia Dziadka; Debata Międzypokoleniowa; Wspólne kolędowanie seniorów z grupy muzycznej razem z uczniami z Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci Nieśłyszących.

b) Dzienny Dom „Senior Wigor”

Dzienny Dom „Senior-WIGOR” jest ośrodkiem wsparcia dziennego działającym w strukturach Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu (do 31 grudnia 2023 roku Ośrodka Pomocy Społecznej w Swarzędzu), dysponującym 30 miejscami. Placówka działa od 2015 roku i jest dofinansowana w ramach Programu Wieloletniego „Senior+”. Celem Programu „Senior+” jest zwiększenie aktywnego uczestnictwa seniorów w życiu społecznym.

Dzienny Dom „Senior-WIGOR” przeznaczony jest dla mieszkańców miasta i gminy Swarzędz, dla osób nieaktywnych zawodowo powyżej 60 roku życia. Jego celem jest zapewnienie aktywizacji seniorów w sferze fizycznej, intelektualnej oraz społecznej.

Ośrodek wsparcia dziennego zapewnia uczestnikom 8-godzinną ofertę od poniedziałku do piątku obejmującą następujące usługi: zapewnienie codziennie ciepłego posiłku oraz transportu z miejsca zamieszkania do ośrodka i z powrotem, udział w zajęciach aktywizujących (rehabilitacyjnych, muzycznych, z psychologiem, dietetykiem oraz terapii zajęciowej), organizację wycieczek, udział w wydarzeniach okolicznościowych i aktywizujących społecznie, zaspokojenie potrzeb życiowych (bezpieczne i godne spędzanie czasu), pomoc w utrzymaniu sprawności i samodzielności seniorów, dbałość o dobrostan uczestników, pracę socjalną, pomoc psychologiczną, poradnictwo i wsparcie w rozwiązywaniu trudnych sytuacji

życiowych oraz bieżących spraw życia codziennego, dostęp do prasy, internetu oraz informacji przez system Senior SMS (obecnie w gminie Swarzędz są nim objęte 553 osoby).

W swoim sprawozdaniu pracownicy Dziennego Domu przedstawili 8 inicjatyw odnoszących się do analizowanego wskaźnika: Spotkanie integracyjne z uczestnikami z Dziennego Domu Pomocy i przedszkolakami – szukanie wielkanocnych jajek w Ogrodzie Społecznym przy ulicy Poznańskiej 25; Spotkanie z harcerzami z 9 Drużyny Harcerskiej „Dąbrowa”; Spotkanie z uczestnikami Środowiskowego Domu Samopomocy w Swarzędzu; Wizyta seniorów w przedszkolu „Ahoj” i Placówce Wsparcia Dziennego „Nasza Dziupła”; Międzypokoleniowy Piknik Przyrodniczy w Uzarzewie oraz Piknik Trzech Pokoleń; Spotkanie z uczestnikami Dziennego Domu Pomocy i przedszkolakami – wspólne ubieranie choinki i spotkanie ze św. Mikołajem w Ogrodzie Społecznym.

c) Dzienny Dom Pomocy

Placówka funkcjonuje od 2019 roku i jest prowadzona w ramach projektu pt. „Nowoczesne usługi asystenckie i opiekuńcze w Gminie Swarzędz” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Wielkopolskiego na lata 2014-2020, Oś Priorytetowa 7. Włączenie Społeczne, Działanie 7.2 Usługi Społeczne i Zdrowotne, Poddziałanie 7.2.2 Usługi Społeczne i Zdrowotne – Projekty Konkursowe. Celem projektu jest zwiększenie świadczonych usług opiekuńczych w formie miejsc stacjonarnej opieki dziennej realizowanej przez Dzienny Dom Pomocy.

Dzienny Dom Pomocy przeznaczony jest dla osób niesamodzielnych powyżej 60 roku życia, będących mieszkańcami miasta i gminy Swarzędz. Jego celem jest zapewnienie aktywizacji seniorów w sferze fizycznej, intelektualnej oraz społecznej. Z zajęć w placówce w 2024 roku korzystało 25 uczestników.

Oferta Domu obejmowała: zaspokojenie potrzeb życiowych (bezpieczne i godne spędzanie czasu), usługi opiekuńcze i pielęgnacyjne, w tym pomoc w utrzymaniu higieny osobistej, udział w zajęciach aktywizujących (muzycznych, plastycznych, wspierających ruchowo), dostęp do książek i środków przekazu, organizację imprez okolicznościowych, rekreacyjnych oraz towarzyskich, pomoc we wzmacnianiu samodzielności życiowej, pomoc psychologiczną, poradnictwo i wsparcie w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych oraz bieżących spraw życia codziennego.

W odniesieniu do wskaźnika dotyczącego działań międzypokoleniowych kierownik Dziennego Domu Pomocy podała 6 inicjatyw. Były to: Spotkanie seniorów z młodzieżą – odwiedziny drużyny harcerskiej ze Swarzędza, dokładnie 9 Swarzędzkiej Środowiskowej Drużyny Harcerskiej „Dąbrowa” (młodzież wraz z seniorami śpiewała piosenki harcerskie i opowiadała o działalności swojej drużyny i hufca); Odwiedziny dzieci z przedszkola z okazji Dnia Babci i Dziadka, wspólne kolorowanie kolorowanek i śpiewanie piosenek; W okresie bożonarodzeniowym odwiedziny młodzieży ze Szkoły Podstawowej nr 2 im. Aleksandra Doby w Zalasewie – uczniowie śpiewali wspólnie z seniorami kolędy oraz odczytali świąteczne opowiadanie; Szkoła Podstawowa w Kobylnicy zorganizowała na rzecz seniorów z Dziennego Domu Pomocy w Swarzędzu akcję „Herbatka dla seniora” – zgromadzone produkty zostały przekazane seniorom przez koordynatora akcji - nauczyciela świetlicy; Wielkanocne spotkanie z zającem – impreza międzypokoleniowa w Ogrodzie Społecznym przy ulicy Poznańskiej 25 (dzieci z przedszkola wspólnie z seniorami grali w gry plenerowe, rozwiązywali mega krzyżówkę, ozdabiali krzewy pisankami i szukali ukrytych, czekoladowych jajeczek); Świąteczny dialog pokoleń – spotkanie międzypokoleniowe w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Wielkopolskiego.

d) Centrum Międzypokoleniowe „Pogodna”

Centrum łączy w sobie placówkę senioralną i świetlicę z zajęciami dla dzieci (zostały one opisane szerzej na stronie 11, w odniesieniu do kwestii organizowania grup wsparcia dla dzieci). Jeśli chodzi o seniorów, zajęcia w Centrum odbywają się od poniedziałku do piątku, głównie od 10.00 do 13.00. W programie zajęć przewidziane są: zajęcia ruchowe (salsa, gimnastyka pod okiem doświadczonych instruktorów), treningi pamięci, zajęcia z brydża, warsztaty psychoedukacyjne.

W 2024 roku uczestnicy zajęć w Centrum mieli okazję brać udział w spotkaniach, rozmowach oraz wspólnych zajęciach z dwiema wolontariuszkami Europejskiego Korpusu Solidarności, Francuzkami Orlane Gaignard i Juliette Jamin, które przyjechały do Polski, żeby pracować w Centrum Usług Społecznych w ramach projektu „ESC – Nowe Horyzonty”. Wolontariuszki pomagały kadrze w przygotowywaniu i prowadzeniu zajęć, przekazywały wiedzę o Francji i Unii Europejskiej oraz uczyły języka angielskiego i francuskiego.

e) Sekcja Profilaktyki Uzależnień i Animacji Społecznej

Sekcja zorganizowała 22 wydarzenia o charakterze międzypokoleniowym. Oto ich nazwy: Piknik Trzech Pokoleń, „Dzień Mieszkańca Karłowic”, „Dzień Sąsiada w Jasinie”,

„Dzień Sąsiada w Janikowie”, „Rozświetlenia choinki w Janikowie”, „Rozświetlenia choinki w Paczkowie”, 7 Potańcówek Letnich (w Bogucinie, Kobylnicy, Garbach, Paczkowie, Jasinie i Janikowie. Jedna impreza odbyła się na Placu Niezłomnych w Swarzędzu), 6 Śniadań na Trawie, Family Spot, Swarzędzkie Dni Rodziny, Wieczór gier planszowych.

f) Organizatorzy Społeczności Lokalnej

Organizatorzy z Centrum Usług Społecznych zorganizowali dla mieszkańców miasta i gminy Swarzędz 6 inicjatyw mających na celu integrowanie osób z różnych pokoleń. Były nimi: Zajątek w Ogrodzie Społecznym – wspólne spotkanie seniorów z placówek i dzieci z przedszkola „Kolorowe Motylki”, Międzypokoleniowe spotkanie z wielkanocnym zajęczkiem, Wspólne wykonywanie dekoracji wielkanocnych przez dzieci i opiekunów w Karłowicach, Rozświetlenie choinki w Ogrodzie Społecznym przy ulicy Poznańskiej 25 – wspólne spotkanie seniorów z placówek i dzieci z przedszkola, Rozświetlenie choinki w Karłowicach, Wierzonce i przy ulicy Działkowej.

2. Ośrodek Kultury w Swarzędzu

Według informacji przekazanych przez dyrektora Ośrodka, w 2024 roku instytucja zrealizowała 16 inicjatyw o charakterze międzypokoleniowym. Były to: Koncert Zespołu Pectus, Inscenizacja wymarszu Swarzędzan do Powstania Wielkopolskiego, Koncert Kolędowy Małych Poligrodzian, 32 Finał WOŚP, Koncert Świąteczny Chóru Vivace Canto, Koncert Karnawałowy Orkiestry Dętej, Koncert Muzyki Filmowej Swarzędzkiej Orkiestry Dętej, Wiosenne Spotkania Chóralne, Józefinki, Festiwal Orkiestr Dętych, Festiwal Folkloru Integracje, Przegląd Zespołów Seniorskich, Od Materii do produktu, Koncert Felicjana Andrzejczaka oraz Ballada o Chopinie.

3. Swarzędzkie Centrum Historii i Sztuki

Główne miejskie muzeum w 2024 roku zrealizowało 40 różnorodnych inicjatyw, które były zorganizowane z myślą zarówno o młodszych i starszych zwiedzających. Kierownik Centrum wymieniła następujące wydarzenia:

- Wystawy czasowe: „Ulotność obrazu Kobylnica-Ligowiec 2023” – wystawa Grupy Pozytywnego Zamieszania; „Duchy lasu” – wystawa zdjęć Krzysztofa Chomicza; „190 lat SP1” – wystawa fotografii i kronik; „Znaczki poczty podziemnej” – wystawa kolekcji Edwina Klessy; „Toros y torrerros” – wystawa litografii Pablo Picasso; „Lalki 3 pokoleń” – wystawa kolekcji Anny Matuszewskiej-Rachuty; „Impresje” – wystawa

malarstwa Arletty Radke; „Wystawa modeli i figurek” – kolekcja Jeremiego Murka; Wystawa motorowerów z kolekcji klubu Bzyk Raider; wystawa zdjęć uczestników konkursu pt. „Zabierz Swarzędz na wakacje”; „Modele aut z PRLu” – wystawa kolekcji Bartosza Janickiego.

- Prelekcje: Edwin Klessa „Znaczkę poczty podziemnej Solidarności” (2 prelekcje); Bartosz Janicki „Auta w czasach PRL-u” (2 prelekcje).
- Piknik czytelniczy zorganizowany wspólnie z Biblioteką Publiczną oraz Swarzędzkim Centrum Sportu i Rekreacji; „Noc muzeów”; Pogadanki o właściwej opiece nad zwierzętami.
- Warsztaty: Malowanie figurek (2 spotkania); Szydełko dla seniorek (10 spotkań); Warsztaty plastyczne – Zbymar (1 spotkanie); Warsztaty pamięci dla seniorów – CUS (1 spotkanie).

4. Biblioteka Publiczna w Swarzędzu

Swarzędzka Biblioteka zorganizowała 10 wydarzeń mających łączyć pokolenia. Zapraszano na nie wszystkich mieszkańców miasta i gminy Swarzędz oraz gości, niezależnie od wieku. Dyrektor Biblioteki w przesłanym sprawozdaniu wskazała następujące inicjatywy: Warsztaty szydełkowania dla początkujących; Zofia Słupczyńska – wystawa pt. „Portret współczesnej kobiety. Cykl rysunków”; Rafał Ławski – głos mis tybetańskich; Biesiada Poetycka „Swarzędz wierszami rozkwita”; Wystawa malarstwa Myrosławy Burlaki pt. „Kolory lata”; Spotkanie o podróży „Orient Expres, Turcja i ja”; Wystawa fotograficzna absolwentów Wielkopolskiej Szkoły Fotografii; Zbiórka przyborów plastycznych dla Warsztatu Terapii Zajęciowej w Swarzędzu.

Kierunek działań: **Organizacja aktywności dostosowanych do potrzeb seniorów**

Wskaźnik: **Liczba zorganizowanych spotkań/działań na rzecz seniorów**

1. Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu

a) Centrum Aktywności Seniora

W odniesieniu do powyższego wskaźnika pracownicy Centrum wymienili 28 inicjatyw zrealizowanych w 2024 roku. Oto one: Koncert dla seniorów „Piosenka jest dobra na wszystko” Kwartet Rampa; Wycieczka do kina na film „Simona Kossak” w ramach zajęć „Podróże Małe i Duże i nie tylko”; Spotkania Świąteczne w Klubach Młodych Duchem i Centrum Międzypokoleniowym „Pogodna” oraz w Placówce Wsparcia Dziennego „Nasza Dziupla”; Spotkania świąteczne dla osób samotnych i bezdomnych w Eurohotelu; Letnie dyskoteki dla seniorów; Udział w IV Olimpiadzie Seniorów Powiatu Poznańskiego; Spotkania literackie w Bibliotece Publicznej; Miodowe Lato w Skansenie; Konferencja pt. Świąteczny Dialog Pokoleń w Urzędzie Marszałkowskim w Poznaniu; Tworzenie grup komunikacyjnych w aplikacji WhatsApp dla seniorów; Zajęcia organizowane w ramach współpracy z Fundacją Dzieciaki i Zwierzaki, w ramach projektu „Niebieskie Granty”; Wyjazd na koncert w ramach Sceny Letniej Akademii Muzycznej; Udział zespołu tanecznego, śpiewaczego i grupy malarskiej w Ogólnopolskim Przeglądzie Artystycznym organizowanym przez Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Nieśłyszących z Poznania; Koncert dla seniorów – Felicjan Andrzejczak; Muzyczne spotkania karnawałowe w Klubie Młodych Duchem „Pod Lasem”; Spotkanie edukacyjne z firmą ENEA; Koncert dla seniorów – Halina Benedyk i Marco Antonelli; Konferencja pt. „Przemoc Wobec Osób Starszych”; Warsztaty organizowane przez Fundację „Petra Senior” w Swarzędzkim Centrum Historii i Sztuki; Senioriada; Wycieczki krajoznawcze; Dogoterapia dla seniorów z orzeczoną stopniem niepełnosprawności w ramach projektu realizowanego przez Stowarzyszenie na rzecz Aktywizacji Społeczności Lokalnej w Swarzędzu pt. „Zwierzaki na receptę”; Zajęcia z Aqua Areobiku (średnio 185 osób w miesiącu); Konferencja pt. Opiekun osoby żyjącej z zespołem otępiennym; Organizacja Pokoju Zagadek, czyli serii łamigłówek w stylu escape room; Wybory do Rady Seniorów w Gminie Swarzędz; Konferencja pt. Świąteczny Dialog Pokoleń w Urzędzie Marszałkowskim w Poznaniu; Zdrowy senior – zajęcia psychoedukacyjne; Działania w ramach projektu „Wielkopolskie Centrum Opieki”: „Profilaktyka dla Seniora” – poradnictwo stacjonarne, warsztaty dla grup.

b) Dzienny Dom „Senior-WIGOR”

Placówka w 2024 roku umożliwiła seniorom uczestnictwo w 18 wydarzeniach dedykowanych osobom w wieku 60 lat i starszym. Były to: Śniadanie Wielkanocne; Bal Karnawałowy; Dzień Kobiet i Mężczyzn; Wycieczka do Rogalina; Nauka tańca do piosenki „Jeruzalem”; Wyjazd do Kostrzyna do łąki solankowych; Warsztaty plastyczne – mural; II Swarzędzka Senioriada; Wycieczka do Torunia; Warsztaty szydełkowe; Spotkanie z okazji Dnia Seniora; Warsztaty edukacyjno-terapeutyczne „Olejki i emocje”; Wyjazd od kina do Poznania; Wycieczka do Muzeum Ziemi Średzkiej w Koszutach; Wigilia; Sylwestrowy bigos od seniora; Sylwester; Spotkania okolicznościowe – imieniny/urodziny uczestników.

c) Dzienny Dom Pomocy

Uczestnicy zajęć w Dziennym Domu Pomocy wzięli udział w 8 imprezach. Były to: Spacer po okolicy, Odwiedziny ogrodu społecznego, Ćwiczenia gimnastyczne z rehabilitantem, Prace plastyczne – wykonywanie ozdób z różnych materiałów plastycznych (wycinanie, klejenie, malowanie farbami, rysowanie kredkami, decoupage), Choreoterapia, Biblioterapia, Zajęcia muzyczne, Spotkania z psychologiem i dietetykiem, Piknik w Eurohotelu – odpoczynek na świeżym powietrzu w towarzystwie zwierząt

Ponadto w ramach współpracy ze Stowarzyszeniem na Rzecz Aktywizacji Społeczności Lokalnej w Swarzędzu, które realizuje zadania publiczne z zakresu pomocy społecznej w obszarze wsparcia osób z niepełnosprawnościami po 60 roku życia, seniorzy z Dziennego Domu Pomocy wzięli udział w projekcie „Zwierzaki na receptę”, w ramach którego wzięli udział w następujących wydarzeniach: wyjeździe do gospodarstwa chowu alpaki „Alpaki Buczyńscy” w Wierzonce (10 osób); wycieczce do Poznania do Starego Zoo (7 osób); wyjeździe do papugarni „Arka Noego” w Kobylnicy (12 osób); w spotkaniu terapeutycznym z psem – dogoterapia (12 osób).

d) Centrum Międzypokoleniowe „Pogodna”

Seniorzy przychodzący do Centrum i korzystający z oferty placówki w 2024 roku mogli wziąć udział w 6 różnych inicjatywach. Oto one: zajęcia ruchowe (salsa i gimnastyka pod okiem doświadczonych instruktorów), trening pamięci, nauka języka angielskiego, zajęcia artystyczne oraz zajęcia prowadzone po angielsku przez dwie francuskie wolontariuszki – Orlane Gaignard i Juliette Jamin, które przebywały w Centrum Usług Społecznych w ramach projektu „ESC – Nowe Horyzonty” (Program Europejski Korpus Solidarności).

e) Organizatorzy Społeczności Lokalnej

W ramach organizowania społeczności lokalnej przeprowadzono co najmniej 17 wydarzeń z myślą o miejscowych seniorach. Oto one:

- Kampania informacyjna na temat nowych usług w Centrum Usług Społecznych przeznaczonych dla seniorów oraz usług świadczonych przez Organizatorów Społeczności Lokalnej. W ramach kampanii zorganizowano spotkania z seniorami w: Dziennym Domu „Senior-Wigor”, Dziennym Domu Pomocy, Centrum Międzypokoleniowym „Pogodna”, Centrum Aktywności Seniora i w 7 Klubach Młodych Duchem na terenie miasta i gminy Swarzędz (Kobylnica, Jasin, Bogucin, Pl. Handlowy, Łowęcin, Zalasewo, Paczkowo). Prezentacja oferty Centrum Usług Społecznych odbyła się również w Szkole Podstawowej nr 4, a towarzyszył jej pokaz taneczny Keep Fit wykonany przez zespół „Senioritki”.
- Stop Kawka – pięć spotkań ze społecznością ulicy Działkowej – głównie osobami w wieku 60+.

2. Ośrodek Kultury w Swarzędzu

Ośrodek organizował wiele wydarzeń w ciągu roku. Właściwie w każdym z nich mogli brać udział seniorzy. Oto przykłady niektórych inicjatyw: Koncert Zespołu Pectus, Inscenizacja wymarszu Swarzędzan do Powstania Wielkopolskiego, Koncert Kolędowy Małych Poligrodzian, 32 Finał WOŚP, Koncert Świąteczny Chóru Vivace Canto, Koncert Karnawałowy Orkiestry Dętej, Koncert Muzyki Filmowej Swarzędzkiej Orkiestry Dętej, Wiosenne Spotkania Chóralne, Józefinki, Festiwal Orkiestr Dętych, Festiwal Folkloru Integracje, Przegląd Zespołów Seniorskich, Od Materii do produktu, Koncert Felicjana Andrzejczaka oraz Ballada o Chopinie.

Ośrodek zapraszał również seniorów na zajęcia w swoich poszczególnych sekcjach: Zespole Regionalnym Olszyna, Senioralnej Sekcji Teatralnej oraz Sekcji Tańca w Kręgu.

3. Swarzędzkie Centrum Historii i Sztuki

Z myślą o seniorach Centrum zorganizowało następujące wydarzenia: Prelekcje: Edwin Klessa „Znaczkę poczty podziemnej Solidarności” (2 prelekcje); Bartosz Janicki „Auta w czasach PRL-u” (2 prelekcje); Warsztaty: Malowanie figurek (2 spotkania); Szydełko dla

seniorek (10 spotkań); Warsztaty pamięci dla seniorów – CUS (1) oraz Spotkania Towarzystwa Miłośników Ziemi Swarzędzkiej (11).

4. Biblioteka Publiczna w Swarzędzu

Dyrekcja i pracownicy Biblioteki w 2024 roku zorganizowali dla seniorów 3 wydarzenia. Były to: wieczór poetycki Haliny Błachnio, spotkanie autorskie Maciej Filasa „O tabace w Polsce” oraz „Fioletowa dama” – spotkanie o Barbarze Wachowicz. Łącznie wzięło w nich udział około 100 osób.

Kierunek działań: **Zwiększenie dostępności usług i form aktywizacji dla osób starszych**

Wskaźnik: **Liczba usług skierowanych do osób starszych**

1. Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu

a) Sekcja Usług Opiekuńczych

- W 2024 roku Sekcja realizowała Program „Opieka 75+” ogłoszony przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Zadanie dofinansowano ze środków budżetu państwa w kwocie 243 291,00 zł. Całkowity koszt zadania w 2024 roku wynosił 512 250,00 zł. Celem programu była poprawa dostępności do usług opiekuńczych – w tym specjalistycznych – dla osób w wieku 75 lat i więcej, które były: osobami samotnymi, osobami samotnie gospodarującymi, osobami pozostającymi w rodzinie.
- Program Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością – usługi asystencji osobistej polegały na wspieraniu przez asystenta osoby z niepełnosprawnością w różnych sferach życia, w tym: wsparcia uczestnika w czynnościach samoobsługowych, w tym utrzymaniu higieny osobistej; wsparcia uczestnika w prowadzeniu gospodarstwa domowego i wypełnianiu ról w rodzinie; wsparcia uczestnika w przemieszczaniu się poza miejscem zamieszkania; wsparcia uczestnika w podejmowaniu aktywności życiowej i komunikowaniu się z otoczeniem.
- Wielkopolskie telecentrum opieki – grant w ramach projektu „Wielkopolskie telecentrum opieki” finansowanego ze środków Programu „Fundusze Europejskie

dla Wielkopolski na lata 2021-2027” w ramach działania 06.13 Usługi społeczne i zdrowotne. Okres realizacji projektu to czas od 1.04.2024 do 30.06.2026 roku.

W ramach projektu w 2024 roku były realizowane następujące działania:

- zwiększono bezpieczeństwo seniorów poprzez usługę teleopieki dla 100 mieszkańców Gminy,
  - powołano funkcję koordynatora wsparcia osób starszych,
  - utworzono Centrum Wsparcia Seniora,
  - organizowano warsztaty i spotkania dla osób starszych, ich opiekunów oraz osób zawodowo zajmujących się wsparciem seniorów,
  - uruchomiono usługę Mobilnego doradcy osób starszych,
  - uruchomiono Mobilny Zespół Profilaktyki, w ramach którego seniorzy nie wychodzący z domu mogą skorzystać ze wsparcia psychologa, fizjoterapeuty, dietetyka czy usług podologa i pielęgniarki.
- Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz usługi opiekuńcze – zgodnie z art. 17 ust.1 pkt. 11 Ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. Ponadto na podstawie art. 18 ust. 1 pkt. 3 wyżej powołanej ustawy gmina realizuje zadania zlecone z zakresu organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W ramach tego działania realizowane były zadania z zakresu zaspokajania codziennych potrzeb życiowych oraz zapewniania niezbędnej opieki higienicznej i pielęgnacyjnej osobom chorym, starszym lub niepełnosprawnym.

b) Centrum Aktywności Seniora

Centrum, w ramach zwiększenia dostępności usług i form aktywizacji, oferowało seniorom z terenu miasta i gminy Swarzędz następujące usługi: zajęcia ruchowe (gimnastyka, aqua aerobik, nordic walking, joga, salsa), zajęcia komputerowe, językowe, artystyczne, teatralne, muzyczne, filmowe, treningi pamięci, brydża, wyjazdy zagraniczne i krajowe, spotkania integracyjne, inicjatywę SOS Senior, Letnie Dyskoteki dla Seniorów.

- W czasie 2024 roku realizowano działania w ramach projektu „Wielkopolskie Centrum Opieki” tj.:

- Utworzono Centrum Wsparcia Seniora,
- Zatrudniono dwóch koordynatorów usług w obszarze wsparcia osób starszych w gminie Swarzędz,
- Uruchomiono usługę Mobilnego Doradcy Osób Starszych,
- Uruchomiono usługę Mobilnego Zespołu Profilaktycznego dla osób niewychodzących z domu (psycholog, pielęgniarka, osoba świadcząca usługi podologiczne, rehabilitant, pielęgniarka, dietetyk).
- Zajęcia aktywizujące w Klubach Młodych Duchem, Centrum Międzypokoleniowym „Pogodna” i Placówce Wsparcia Dziennego „Nasza Dziupła”.
- Senior SMS: informacje, komunikaty przesyłane osobom w wieku 60+.
- Zamieszczanie informacji, pisanie notatek, redagowanie informacji o bieżących i planowanych wydarzeniach na stronie internetowej Centrum Usług Społecznych, w zakładce Centrum Aktywności Seniora, na portalach społecznościowych oraz na stronie swarzędzkisenior.pl
- Organizowanie warsztatów ekologicznych i cyklu zajęć psychoedukacyjnych pt. „Zdrowy senior”.
- W ramach projektu „Wielkopolskie Centrum Opieki” udzielono wsparcia 100 seniorom z terenu miasta i gminy Swarzędz włączając ich w system teleopieki poprzez codzienne użycie opasek bezpieczeństwa.

Usługi dla seniorów w różnych częściach gminy świadczyło również 13 Klubów Młodych Duchem. Najmłodszy z nich – Klub Młodych Duchem „Pod Lasem” działający przy placu Handlowym w Swarzędzu, w 2024 roku obchodził pierwszą rocznicę swojego powstania.

c) Dzienny Dom „Senior-WIGOR”

W swoim sprawozdaniu pracownicy placówki wymienili 11 usług, z których seniorzy mogli korzystać w 2024 roku. Były to:

- Zajęcia z logopedą dla wszystkich uczestników placówki – skorzystało z nich 26 osób,
- Rehabilitacja domowa dla uczestników przeprowadzona w placówce – skorzystały z niej 2 osoby.

- Usługi oferowane seniorom w ramach harmonogramu pracy placówki, to znaczy: codzienne ciepłe obiady, dowozy z domu na zajęcia i odwozy z zajęć do domu, zajęcia z psychologiem, rehabilitacja, zajęcia kreatywne i aktywizujące, zajęcia muzyczne oraz konsultacje z dietetykiem.
- Pętla indukcyjna – urządzenie, które zapewnia zwiększenie dostępności usług dla osób niedosłyszących.
- Dowóz i odwóz na wydarzenia kulturalne zorganizowane przez Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu, m.in. na Piknik w Uzarzewie, koncerty w Zalasewie, czy Wigilię w Eurohotelu.

d) Dzienny Dom Pomocy

Placówka zapewniała uczestnikom: codzienną opiekę, możliwość kąpieli, wykonanie prania, zajęcia aktywizujące, codzienne ciepłe posiłki, dojazd z domu do placówki i odwóz z placówki do domu, spacer (przy ciepłej, słonecznej pogodzie) oraz wyjścia na zakupy.

W 2024 roku nastąpiła zmiana godzin funkcjonowania placówki, obecnie Dzienny Dom Pomocy w Swarzędzu funkcjonuje w godzinach 7-18 – w ten sposób zapewniono dłuższy czas zajęć i opieki dla uczestników Domu, a jednocześnie odciążenia ich rodzin.

e) Centrum Międzypokoleniowe „Pogodna”

Dzięki działalności Centrum seniorzy z terenu miasta i gminy Swarzędz mieli zapewniony dostęp do następujących usług: zajęć ruchowych (salsy i gimnastyki pod okiem doświadczonych instruktorów), treningu pamięci, nauki języka angielskiego, zajęć artystycznych oraz zajęć prowadzonych po angielsku przez dwie francuskie wolontariuszki – Orlane Gaignard i Juliette Jamin, które przebywały w Centrum Usług Społecznych w ramach projektu „ESC – Nowe Horyzonty” (Program Europejski Korpus Solidarności).

2. Ośrodek Kultury w Swarzędzu

Z myślą o osobach w wieku 60 lat i starszych instytucja organizowała zajęcia w trzech sekcjach. Były to: Senioralna Sekcja Teatralna, Zespół Regionalny Olszyna oraz Sekcja Tańca w Kręgu.

Podsumowując dane dotyczące tego wskaźnika, w 2024 roku w gminie Swarzędz realizowano co najmniej 42 usługi skierowane bezpośrednio do osób starszych. To o 13 usług mniej niż w ubiegłym roku sprawozdawczym.

**Cel strategiczny nr 2: Usługi społeczne dostosowane do zdiagnozowanych
potrzeb mieszkańców**

**Cel operacyjny nr 4: Rozwój usług opiekuńczych skierowanych do osób niesamodzielnych
oraz aktywizacja osób z niepełnosprawnościami**

**Kierunek działań: Zapewnienie rehabilitacji w ramach Integracyjnego Ośrodka
Rehabilitacji i Terapii dla Dzieci Niepełnosprawnych w Swarzędzu**

**Wskaźnik: Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia w ramach Integracyjnego
Ośrodka Rehabilitacji i Terapii dla Dzieci Niepełnosprawnych w Swarzędzu**

7 marca 2024 roku otwarto Integracyjny Ośrodek Rehabilitacji i Terapii dla Dzieci Niepełnosprawnych w Swarzędzu. Koszt budowy wraz z wyposażeniem wyniósł ponad 13 mln zł. Zdecydowaną większość funduszy (aż 11.034.680,45 zł) na realizację tej inwestycji Gmina Swarzędz otrzymała z Rządowego Funduszu Polski Ład. Nowocześnie wyposażona placówka służyć będzie leczeniu i rehabilitacji osób wymagających takiej pomocy, m.in. blisko 300 podopiecznych Stowarzyszenia Przyjaciół Dzieci Specjalnej Troski im. Leszka Grajka w Swarzędzu.

W obiekcie odbywały się zajęcia dla:

- osób dorosłych w systemie pobytu dziennego – terapia zajęciowa: Osoby dorosłe doskonaliły swoje umiejętności w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej w Warsztacie Terapii Zajęciowej. W ramach tego przygotowano pracownię tematyczne: pracownię gospodarstwa domowego, pracownię zdrowego stylu życia, pracownię technik różnych, pracownię plastyczną oraz pracownię komunikacji społecznej.
- dzieci od 4 miesiąca życia do 7 lat – wczesna interwencja:
  - zajęcia z dogoterapii w specjalnie przygotowanym i wyposażonym pomieszczeniu przyjaznym dla psa,
  - zajęcia z rehabilitacji – ćwiczenia najczęściej obejmowały takie zakresy jak: sprawność psychomotoryczną, funkcjonowanie poznawcze, spostrzeganie wzrokowe i słuchowe, rozwój mowy, zabawę, budowanie kontaktów społecznych,

- sala do integracji sensorycznej, gdzie dzieci poddawane były terapii, która miała na celu wzbudzenie zaplanowanych wrażeń i uczuć,
  - sala doświadczania świata wyposażona w urządzenia do pobudzania zmysłowego (terapia światłem, zapachem, dotykiem),
  - sala wczesnej interwencji z szeregiem wielospecjalistycznych oddziaływań diagnostycznych, leczniczo-rehabilitacyjnych i terapeutycznych, który miał na celu jak najszybsze wykrycie trudności rozwojowych i minimalizowanie ich tak, aby dziecko uzyskało możliwie najlepszy dla niego rozwój w sferze ruchowej, intelektualnej, emocjonalnej i społecznej.
- fizjoterapia:
    - zajęcia z rehabilitacji ruchowej z hydromasażem w sali rehabilitacyjnej wyposażonej w wannę oraz pomieszczeniu z urządzeniem do hydroterapii rąk i nóg,
    - ćwiczenia rehabilitacyjne przy użyciu m.in. kabiny do rehabilitacji ugięć – indywidualna praca terapeuty z pacjentem z dysfunkcjami narządu ruchu,
    - sala do gimnastyki wyposażona w drabinki, rowerki stacjonarne i worek bokserski oraz inne urządzenia do ćwiczeń sportowych.
  - skrzydło dyrekcja/terapeuci – dodatkowo wzbogacone o gabinety terapii logopedycznej, pedagogicznej, psychologicznej.

W 2024 roku – w okresie od marca do końca grudnia – z zajęć i zabiegów w Integracyjnym Ośrodku Rehabilitacji i Terapii dla Dzieci Niepełnosprawnych w Swarzędzu skorzystało 195 osób.

Kierunek działań: Zwiększenie liczby miejsc w placówce dla osób z chorobami otępiennymi

Wskaźnik: Liczba miejsc w placówkach dla osób z chorobami otępiennymi

Sekcja Usług Opiekuńczych Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu poinformowała, że w Dziennym Domu Pomocy w 2024 roku zwiększono liczbę miejsc dla osób z chorobami otępiennymi o 5.

Kierunek działań: Organizacja transportu umożliwiającego dotarcie osobom starszym i z niepełnosprawnością do placówek służby zdrowia, urzędów i innych miejsc

Wskaźnik: Liczba osób starszych i z niepełnosprawnością korzystających ze zorganizowanego transportu

W 2024 roku transport specjalistyczny przeznaczony dla osób starszych i osób z niepełnosprawnością świadczyły dwie placówki Centrum Usług Społecznych: Dzienny Dom „Senior-WIGOR” i Dzienny Dom Pomocy. Pierwsza instytucja zapewniała dowóz seniorów (w różnym stanie zdrowia) z domu na zajęcia i ich odwóz do domu po zakończeniu zajęć. Z tego udogodnienia korzystało 35 osób starszych (o 15 osób więcej niż w zeszłym roku sprawozdawczym). Z kolei Dzienny Dom Pomocy zapewniał dowóz i odwóz osobom w wieku powyżej 60 lat, które z powodu choroby były niesamodzielne. Z transportu korzystało 21 osób (o 2 więcej niż w 2023 roku).

Centrum Usług Społecznych zapewniało również osobom starszym i chorym transport do urzędów, szpitali i placówek ochrony zdrowia w ramach usługi „Transport dla seniora i osób z niepełnosprawnościami”. Działania podejmowane były w ramach projektu „Rozwój Wielkopolskiej Sieci Centrów Usług Społecznych” nr FEWP.06.13-IZ.00-0002/23 współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 Priorytet 6. Działanie 06.13 Usługi społeczne i zdrowotne.

W 2024 roku z powyższej formy transportu skorzystało 37 osób.

W niniejszym dokumencie postanowiono włączyć do wykazu kolejną formę transportu zorganizowanego, który w 2024 roku koordynowało Centrum Usług Społecznych. Przy okazji organizowania trzech koncertów dla seniorów w Swarzędzkiej Sali Koncertowej Centrum zapewniało im dojazd z różnych stron gminy Swarzędz do Zalasewa. Przed każdym wydarzeniem zamawiany był autobus Swarzędzkiej Komunikacji Autobusowej.

Łącznie z transportu w dwie strony skorzystało około 500 osób.

Podsumowując wszystkie uzyskane dane, w gminie Swarzędz w 2024 roku ze zorganizowanego transportu skorzystały 593 osoby.

**Kierunek działań: Zwiększenie dostępności architektonicznej, cyfrowej
oraz informacyjno-komunikacyjnej zgodnie z ustawą o zapewnieniu dostępności osobom
ze szczególnymi potrzebami**

Wskaźnik: Liczba wprowadzonych udogodnień dla osób ze szczególnymi potrzebami

1. Swarzędzkie Towarzystwo Budownictwa Społecznego

Towarzystwo poinformowało o jednej inicjatywie tego rodzaju. Było nią zamontowanie windy w budynku przy ulicy Wrzesińskiej 7 w Swarzędzu. Winda jest przeznaczona dla lokali na pierwszym piętrze budynku.

2. Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu

a) Centrum Aktywności Seniora

W grudniu 2024 roku zakończono zadanie remontowe pod nazwą „Przebudowa klatki schodowej oraz pomieszczeń pierwszego piętra Centrum Aktywności Seniora w budynku przy ul. Piaski 4 w Swarzędzu”, w ramach projektu inwestycyjnego „Modernizacja budynków przy ul. Wrzesińskiej 7 i ul. Piaski 4 w Swarzędzu w celu ich dostosowania do potrzeb osób z ograniczeniami w mobilności lub percepcji”.

19 grudnia 2024 roku odbyło się otwarcie zmodernizowanego Centrum Aktywności Seniora. Była to kolejna inwestycja Swarzędzkiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego na rzecz podopiecznych Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu.

Nowa klatka schodowa wraz z wybudowaną i oddaną do użytku w czerwcu 2023 roku windą zewnętrzną, domykając całość robót remontowych likwidujących bariery architektoniczne w tym budynku. Zwiększyło to niepomiaralnie komfort korzystania z sal, znajdujących się na pierwszym piętrze, przez uczestników zajęć prowadzonych w ramach Centrum Aktywności Seniora. Jednocześnie lokatorzy mieszkań komunalnych, ulokowanych na drugim piętrze, będą mogli również korzystać z przedmiotowych udogodnień.

b) Dzienny Dom Pomocy

W 2024 roku w Domu został wykonany remont polegający na wyburzeniu jednej ze ścian, co pozwoliło na powiększenie pomieszczenia, w którym uczestnicy spędzają większą część dnia. Natomiast z korytarza zostały usunięte szafy ubraniowe, co ułatwiło osobom

poruszającym się na wózkach inwalidzkich lub przy pomocy kul czy chodzików przemieszczanie się po placówce.

c) Wielkopolskie telecentrum opieki

Gmina Swarzędz w 2024 roku otrzymała grant w ramach projektu „Wielkopolskie telecentrum opieki” finansowanego ze środków programu „Fundusze Europejskie dla Wielkopolski na lata 2021-2027” w ramach działania 06.13 Usługi społeczne i zdrowotne. Okres realizacji projektu trwa od 1.04.2024 roku do 30.06.2026 roku.

Celem projektu było zapewnienie usługi wsparcia i bezpiecznego oraz samodzielnego funkcjonowania seniorów w wieku 60 lat i starszych w miejscu ich zamieszkania poprzez dostęp do tzw. opieki na odległość. W ramach projektu seniorom w wieku 60 lat i starszym został zapewniony dostęp do tzw. opasek bezpieczeństwa wyposażonych w co najmniej trzy z następujących funkcji:

- przycisk bezpieczeństwa – sygnał SOS,
- detektor upadku,
- lokalizator GPS,
- funkcje umożliwiające komunikowanie się z centrum obsługi i opiekunami,
- funkcje monitorujące podstawowe czynności życiowe (puls i saturacja).

Opaska bezpieczeństwa była połączona z całodobowym centrum monitoringu.

W przypadku trudnej sytuacji lub nagłego zagrożenia życia wciśnięcie guzika alarmowego znajdującego się na opasce umożliwiało połączenie się z dyspozytorem (ratownik medyczny, opiekun medyczny, pielęgniarka), który podejmował decyzję o sposobie udzielenia pomocy seniorowi.

„Opieka na odległość” jest nowoczesną formą sprawowania opieki nad osobami starszymi, chorymi, po przebytych zabiegach medycznych, z niepełnosprawnościami, które czasowo lub na stałe wymagają wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. To idealne rozwiązanie, szczególnie dla osób samotnych zarówno tych wymagających opieki, jak i tych, którzy z tej formy wsparcia nie korzystają, ale u których zmiany stanu zdrowia są na tyle nieprzewidywalne, że konieczne jest stałe monitorowanie podstawowych funkcji życiowych w celu jak najszybszej reakcji, powiadomienia właściwych służb i udzielenia możliwie najszybciej pomocy, w tym pomocy medycznej, w ramach świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych.

Realizatorem projektu dla mieszkańców gminy Swarzędz było Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu. Adresatami teleopieki byli mieszkańcy gminy Swarzędz, a dokładnie:

- osoby w wieku 60 lat i więcej, które mają problemy z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia,
- osoby prowadzące samodzielnie gospodarstwo domowe lub mieszkające z osobami bliskimi, które jednak nie są w stanie w wystarczającym stopniu zabezpieczyć im wsparcia.

Z projektu mogły korzystać osoby, które już otrzymywały inne formy wsparcia. Udzielenie pomocy w ramach programu nie zależało od kryterium dochodowego ani nie było przyznawane w drodze decyzji administracyjnej. W okresie sprawozdawczym ze wsparcia skorzystało 100 osób.

c) Wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego i wspomagającego

W Centrum Usług Społecznych w 2024 roku działała wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego i wspomagającego. Dzięki niej chorzy i niepełnosprawni mieszkańcy miasta i gminy Swarzędz mogli korzystać nieodpłatnie z balkoników rehabilitacyjnych, kul łokciowych, wózków inwalidzkich, materacy przeciwoślizgowych, toalet przenośnych oraz łóżek rehabilitacyjnych.

W roku objętym sprawozdaniem sprzęt został wypożyczony przez 19 nowych osób, natomiast był również wykorzystywany przez kilkudziesięciu innych mieszkańców gminy, którzy otrzymali pomoc jeszcze wcześniej w ramach kilku edycji programu „Nowoczesne usługi asystenckie i opiekuńcze w gminie Swarzędz”.

d) Udogodnienia informatyczne

Informatycy Centrum Usług Społecznych na stronie internetowej instytucji umieszczali wszystkie treści jako dostosowane do osób z niepełnosprawnościami zgodnie ze standardem WCAG 2.1. Do wszystkich publikowanych zdjęć dodawano tekst alternatywny. Dzięki temu osoby słabowidzące i niewidome mogły usłyszeć opis tego, co znajduje się na fotografiach. Dbano o odpowiedni kontrast wyświetlania strony internetowej instytucji oraz o właściwe formatowanie tekstu. Również zadbano o to, aby informacja dotycząca Centrum Usług Społecznych umieszczona w Biuletynie Informacji Publicznej była w pełni dostępna dla osób słabowidzących i niewidomych.

Informatycy Centrum zgłosili instytucję do systemu TOTUPOINT tworzonego przez Zespół PIRS Creative Lab. TOTUPOINT jest systemem znaczników udźwiękowiających przestrzeń. Jego pomysłodawcą i twórcą jest Jan Szuster – niewidomy inżynier i informatyk. Znaczniki nie tylko pomagają osobom z dysfunkcją wzroku trafić samodzielnie do budynków, ale również ułatwiają poruszanie się wewnątrz nich.

f) Udogodnienia dla osób niewidomych, słabowidzących i ociemniałych

Na holu Centrum Usług Społecznych był zainstalowany pulpit ze szczegółowym planem instytucji wykonanym w technice umożliwiającej osobom niewidomym, słabowidzącym i ociemniałym poznanie topografii i orientację w przestrzeni. Plan obejmował wszystkie pomieszczenia i korytarze, a każde miejsce było opisane w alfabecie Braille'a.

W wybranych placówkach należących do Centrum Usług Społecznych są dostępne: pętle indukcyjne, lupa elektroniczna oraz powiększalnik elektroniczny z funkcją czytania.

g) Udogodnienia dla głuchych

W Centrum Usług Społecznych w 2024 roku zatrudnione były trzy osoby, które posługiwały się językiem migowym, a czwarta rozpoczęła naukę. W przypadku przyścia do Centrum klienta głuchego pracownicy z językiem migowym oferują mu pomoc w komunikacji i załatwieniu wszystkich spraw.

Cel strategiczny nr 3: Rozwinięta działalność instytucjonalna i wolontariacka

Cel operacyjny nr 1: Wzmocnienie działalności i kompetencji instytucji świadczących usługi społeczne

Kierunek działań: **Utworzenie Centrum Usług Społecznych**

Wskaźnik: **Liczba nowych usług realizowanych przez Centrum Usług Społecznych**

Efektem przekształcenia Ośrodka Pomocy Społecznej w Swarzędzu w Centrum Usług Społecznych było poszerzenie oferty usług społecznych adresowanych do mieszkańców miasta i gminy Swarzędz. Poniżej przedstawiono wykaz 15 nowych usług, o które wzbogaciła się nasza gmina dzięki powstaniu Centrum:

1. Mobilne wsparcie dla osób z diagnozą otępienia;
2. Mobilny Zespół Wsparcia Środowiskowego:
  - a) Psycholog,
  - b) Logopeda,
  - c) Opiekun,
  - d) Fizjoterapeuta;
3. Transport dla seniora i osób z niepełnosprawnościami – „Taxi dla seniora i osób z niepełnosprawnościami”;
4. Wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami – Specjalista pracy socjalnej do spraw osób z niepełnosprawnościami;
5. Rozmowy wspierające dla dzieci i młodzieży;
6. Profilaktyka zdrowia psychicznego:
  - a) Grupa wsparcia dla osób doświadczających przemocy,
  - b) Grupa wsparcia dla dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniami i przemocą oraz będących w kryzysie psychicznym,
  - c) Grupa rozwojowo-wspierająca dla rodziców i opiekunów,
  - d) Emocje w relacjach – grupa wsparcia i rozwoju osobistego;
7. Wielkopolskie telecentrum opieki:
  - a) Centrum Wsparcia Seniora,
  - b) Mobilny doradca osób starszych,

c) Mobilny Zespół Profilaktyki:

- Psycholog,
- Dietetyk,
- Fizjoterapeuta,
- Pielęgniarka,
- Podolog.

Wynikiem transformacji Ośrodka w Centrum było również wprowadzenie do struktury instytucji nowych specjalistycznych stanowisk pracy, tj.: Organizatora Usług Społecznych, Koordynatorów Indywidualnych Planów Usług Społecznych oraz Organizatorów Społeczności Lokalnej.

Kierunek działań: Rozwój współpracy między instytucjami oraz podmiotami ekonomii społecznej funkcjonującymi na terenie Gminy Swarzędz

Wskaźnik: Liczba wspólnie realizowanych przedsięwzięć

Na przestrzeni 2024 roku Centrum Usług Społecznych współpracowało z jednym podmiotem ekonomii społecznej – Fundacją „Początek Świata”. W ramach współpracy zrealizowano 9 inicjatyw (o 7 więcej niż w zeszłym roku sprawozdawczym). Poniżej wymieniono przeprowadzone przedsięwzięcia:

1. Rozmowy wspierające dla dzieci i młodzieży – wsparcie indywidualne.
2. Profilaktyka zdrowia psychicznego:
  - a) grupa wsparcia dla osób doświadczających przemocy,
  - b) grupa wsparcia dla dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniami, przemocą, będącymi w kryzysie psychicznym,
  - c) grupa rozwojowo-wspierająca dla rodziców i opiekunów,
  - d) emocje w relacjach – grupa wsparcia i rozwoju osobistego.
3. Wsparcie psychologiczne polegające na świadczeniu usług poradnictwa psychologicznego dla osób dorosłych zamieszkałych na terenie gminy Swarzędz.

4. Wsparcie psychologiczne polegające na świadczeniu usług poradnictwa psychologicznego dla dzieci i młodzieży oraz członków ich rodzin w Placówce Wsparcia Dziennego „Nasza Dziupła” w Swarzędzu.
5. Wsparcie psychologiczne polegające na świadczeniu usług poradnictwa psychologicznego dla osób dorosłych w miejscu ich zamieszkania na terenie gminy Swarzędz.
6. Wsparcie psychologiczne – zajęcia w grupie oraz indywidualnie – dla uczestników Dziennego Domu „Senior-WIGOR”.

Kierunek działań: **Podniesienie kompetencji kadry świadczącej usługi społeczne**

Wskaźnik: **Liczba przeprowadzonych szkoleń dla kadry**

Istotną kwestią w kontekście świadczenia usług społecznych jest stałe podnoszenie kompetencji pracowników Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu. Kadra instytucji bowiem na co dzień spotyka się z trudnymi sytuacjami społecznymi i pomaga klientom rozwiązywać różnorodne problemy życiowe. Szkolenia są niezbędne, aby pracownicy mogli poszerzać swoją wiedzę, aktualizować dotychczasowe przepisy prawne dotyczące świadczonych usług i wprowadzać nowe narzędzia (innowacje) w pracy z klientem.

Kolejną ważną rzeczą jest troska o dobrostan samych pracowników. W związku z tym dyrekcja Centrum Usług Społecznych zadbała o zorganizowanie szkoleń z zakresu psychologii, radzenia sobie ze stresem w miejscu pracy czy umiejętności utrzymywania balansu pomiędzy życiem prywatnym a zawodowym.

Poniżej przedstawiono wybrane tytuły szkoleń, w których wzięła udział kadra Centrum Usług Społecznych.

- **Szkolenia o charakterze prawnym**

Zadania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ze szczególnym uwzględnieniem kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych; Archiwum Cyfrowe – nowe zadania i obowiązki archiwisty zakładowego; Prawne aspekty doręczania pism w postępowaniu administracyjnym; Prawne aspekty związane z podniesieniem poziomu bezpieczeństwa osobistego podczas wykonywania czynności zawodowych przez pracownika

sojalnego; Dodatek osłony w 2024 roku; Nabór w administracji samorządowej; Standardy ochrony małoletnich – nowe obowiązki dyrektorów; Egzekucja nienależnie pobranych świadczeń 2024 – w świetle zmiany ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji; Oferty i sprawozdania w ramach realizacji zadań publicznych w oparciu o ustawę o działalności pożytku publicznego; Zasady najmu mieszkań komunalnych; Urlop wypoczynkowy pracownika samorządowego; Ochrona Danych Osobowych w projektach dofinansowanych z funduszy UE; Archiwizacja dokumentacji – jak przygotować i przekazać do archiwum dokumentację kat. A i B – wymagania formalne, wskazówki praktyczne; Bon energetyczny – nowym zadaniem dla gmin; Ustawa o ochronie sygnalistów z perspektywy podmiotów publicznych; Urlop wypoczynkowy pracownika samorządowego; Zadania grup diagnostyczno-pomocowych w procedurze „Niebieskie Karty” w świetle znowelizowanej Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej; Dokumentacja i zadania Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych; Zasady dokumentowania działań grupy diagnostyczno-pomocowej od wszczęcia procedury do zakończenia monitoringu. Sytuacje niestandardowe w procedurze Niebieskie Karty.

- **Szkolenia dotyczące pracy z klientem (uczestnikiem, podopiecznym)**

Skierowanie, umieszczenie i zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej; Szkolenie w zakresie wolontariatu – realizowane w ramach projektu „Wielkopolskie Telecentrum Opieki”; Współpraca kluczem do sukcesu organizatora społeczności lokalnej – Dobre Praktyki; Warsztaty szkoleniowe w Pracowni Ekonomii Społecznej „ładne rzeczy” zorganizowane przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej dla Organizatorów Społeczności Lokalnej; Wyjazd studyjny do Torunia i Kowala – poznanie dobrych praktyk i innowacji w obszarze pracy z młodzieżą; Tajemnica służbowa i zachowanie poufności przez pracowników samorządowych; Dialog motywujący w pracy z osobami doznającymi przemocy w rodzinie; Akceptować starość – organizacja usług dla osób starszych; Życie po diagnozie z demencją; Dialog motywujący w pracy z osobami doznającymi przemocy w rodzinie; Od interwencji do skutecznej pomocy; Świadome przywództwo; Media społecznościowe; Zarządzanie i kierowanie dialogiem; Zaburzenia poznawcze – jak zrozumieć osobę z chorobą Alzheimera lub innymi zaburzeniami neuropoznawczymi?; Szkolenie PFRON „Dostępność – aktywność – niezależność”; Warsztaty dla osób zawodowo świadczących usługi dla seniorów w ramach projektu „Wielkopolskie Telecentrum Opieki”.

- **Szkolenia podejmujące temat dobrostanu samych pracowników**

Superwizja pracowników Dziennego Domu Pomocy, Placówki Wsparcia Dziennego „Nasza Dziupla”, Sekcji Pomocy Środowiskowej, Zespołu ds. Asysty Rodzinnej oraz specjalistów pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej; Zdrowie psychiczne w środowisku pracy – uwarunkowania, zagrożenia, zapobieganie i reagowanie; Obsługa komputera; Dobrostan psychiczny pracownika.

Według danych przedstawionych przez kierownik Sekcji Organizacyjnej Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu oraz kierowników placówek działających w strukturze Centrum, pracownicy instytucji w 2024 roku wzięli udział w 72 szkoleniach – to o 25 więcej niż w 2023 roku.

Cel strategiczny nr 3: Rozwinięta działalność instytucjonalna i wolontariacka

Cel operacyjny nr 2: Międzysektorowa współpraca instytucji z organizacjami pozarządowymi oraz upowszechnienie wolontariatu

Kierunek działań: **Wspieranie idei wolontariatu**

Wskaźnik: **Liczba wolontariuszy na terenie Gminy**

1. Szkoły podstawowe i ponadpodstawowe

W szkołach na terenie miasta i gminy Swarzędz prężnie działa wolontariat. We wszystkich 12 placówkach nauczyciele zachęcają uczniów do podejmowania różnych akcji wolontariackich i organizują wydarzenia sprzyjające bezinteresownemu zaangażowaniu dla dobra innych ludzi czy zwierząt.

Oto lista wybranych inicjatyw wolontariackich, w które zaangażowali się uczniowie: Koncert dla przyjaciół i dobrodziejów hospicjum; Dzień Motyla – dzień wrażliwości; Jarmark Wielkanocny; Dzień Dziecka z Duda Cars; Popołudnia w hospicjum; VII Bieg Motyli nad Jeziorem Maltańskim w Poznaniu; Paczki świąteczne dla pacjentów hospicjum domowego listopad-grudzień 2024 roku; Finał WOŚP; Malowanie sal lekcyjnych w szkole oraz murali na terenie miasta; Akcja sprzątania wokół Jeziora Swarzędzkiego; Dzień Ziemi – sprzątanie

i wymiana elektrośmięci na kwiaty; Akcja Łąka Kwietna; Pomoc przy organizacji biegu Szpot Swarzędz; Sprzątanie cmentarzy i miejsc pamięci na terenie Swarzędza; Paka dla Zwierzaka; Paczka dla Niemowlaczka; Góra Grosza; Gorączka Złota PCK; Światowy Dzień walki z głodem; Święto Dnia Młodzieży PCK – happening; Akcja PCK – Bożonarodzeniowy stroik dla samotnych; Akcja PCK – Świąteczna paczka dla głodnego brzuszka; Akcja zbierania funduszy i artykułów żywnościowych – Wrzuc złotówkę na grochówkę; Gwiazdor od Serca – ponad 331 paczek bezpośrednio przygotowanych dla podopiecznych instytucji pomocowych (dodatkowo 30 paczek bezimiennych); Podaruj dzieciom uśmiech w szpitalach – przeprowadzenie zbiórki pluszowych maskotek w ramach współpracy z fundacją Mam Marzenie w Poznaniu; Zbiórka na wózek inwalidzki dla Julki w ramach współpracy z Fundacją Niesiemy Nadzieję; Zbiórka książek „Uwolnij książkę”; Zbiórka dla schroniska w Skałowie; Zbiórka jedzenia dla osób bezdomnych; Wolontariacka pomoc w świetlicy szkolnej dla uczniów młodszych ze strony uczniów starszych klas; Pomoc w organizacji Półmaratonu Poznańskiego; Akcja „Dzieci Seniorom – Seniorzy Dzieciom” – wymiana upominków świątecznych; Organizacja zbiórki szkolnej pomocy na rzecz powodzian; Kopernikalia; „Warto czytać!” – czytamy bajki uczniom z pierwszych klas; Tytka charytatywna - święta wielkanocne, współpraca z Caritas przy kościele pw. Chrystusa Jedynego Zbawiciela w Swarzędzu; Wielkanocne ozdoby świąteczne dla Seniorów z Dziennego Domu „Senior-WIGOR” i Dziennego Domu Pomocy w Swarzędzu; „Piękno jest wokół nas” - zdjęcia wykonane przez wolontariuszy budzącej się wiosny- wystawa zdjęć; Akcja „Pokoloruj Dzień Dziecka” - zbiórka kolorowanek dla dzieci ze Szpitala Dziecięcego przy ul. Wrzoska w Poznaniu (współpraca z Fundacją Rozwiń Skrzydła); Zabawy z czasu PRL-u – prezentacja zdjęć, zabawy na boisku szkolnym; Kartka dla przedszkolaków z okazji Dnia Dziecka - współpraca z przedszkolem „Lisek Urwisek” i „Za Lasem” w Zalasewie; Pomoc wolontariuszy w bibliotece szkolnej przy zdawaniu podręczników na koniec roku szkolnego; Sprzątanie świata – Małej Ojczyzny pt.: „Wszystkie śmieci są nasze”; „Kasztanobranie” – pomagamy świetlicy szkolnej; Zbiórka margaryny do smarowania kanapek dla osób ubogich i bezdomnych, współpraca z Siostrami Elżbietankami z ul. Łąkowej w Poznaniu; Zbiórka plastikowych nakrętek „Pomagamy Małemu Frankowi”; „Pamiętając o zapomnianych” – porządkowanie zaniedbanych grobów, zapalenie znicza; „Pełni wdzięczności za dar niepodległości” – koordynowanie zadań w ramach patriotycznej gry miejskiej w Swarzędzu; Udział w akcji MEN „Razem na święta”; Świąteczna akcja „List do Świętego Mikołaja” prezenty dla ubogich, samotnych, niepełnosprawnych, którymi opiekują się Siostry Albertynki w Poznaniu; udział w kampanii „Syty Poznań”; Dom Pomocy Społecznej Ugory – pomoc w przeprowadzce po remoncie; udział w nagraniu filmu

ukazującego Fort VII, jako miejsce pamięci o oficerach i więźniach; XIX Memoriał Arkadiusza Gołasia – zabezpieczenie i pomoc (klasy policyjne); Kartki z wakacji dla Oliwiera; Festyn Rodzinny w Zespole Szkół Specjalnych nr 105 w Poznaniu; Zbiórka na leczenie i rehabilitację Mai.

Łącznie w 2024 roku w wolontariacie szkolnym uczestniczyło 1252 uczniów – o 259 więcej niż w 2023 roku.

2. Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu

W trakcie 2024 roku w placówkach senioralnych i świetlicach dla dzieci pracowały dwie wolontariuszki Europejskiego Korpusu Solidarności. Były to Francuzki: Orlane Gaignard i Juliette Jamin, które przyjechały do Swarzędza w ramach projektu „ESC – Nowe Horyzonty”. Zadaniem wolontariuszy była pomoc kadrze w organizowaniu i prowadzeniu zajęć, przekazywanie wiedzy na temat Francji i osobistych zainteresowań, nauka dzieci i seniorów języka angielskiego i francuskiego oraz promowanie wolontariatu europejskiego.

3. Instytucje kultury

Ośrodek Kultury w Swarzędzu w 2024 roku organizował i koordynował na terenie miasta i gminy 32 finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, który jak co roku angażuje największą liczbę wolontariuszy. Poza tym instytucje nieodpłatnie pomagały różne osoby, które włączały się w organizację koncertów, występów zespołów i sekcji Ośrodka w ciągu całego roku. Łącznie z Ośrodkiem Kultury współpracowało 550 wolontariuszy (o 50 mniej niż w 2023 roku).

W Bibliotece Publicznej w Swarzędzu pracowało 4 wolontariuszy (o 3 więcej niż w zeszłym roku raportowym). Byli to uczniowie 8 klasy szkoły podstawowej. Zadania, które wypełniali były następujące: pomoc w pracach lekkich w bibliotece głównej (prace techniczne, doradzanie czytelnikom w wyborze lektury), pomoc w organizacji i przeprowadzeniu lekcji bibliotecznych oraz wydarzeń kulturalnych dla dzieci.

Swarzędzkie Centrum Historii i Sztuki współpracowało z 12 wolontariuszami (o 4 więcej niż w 2023 roku), którzy dawali prelekcje na temat znaczków poczty podziemnej Solidarności i aut z czasów PRL-u oraz występowali z odczytami podczas spotkań Towarzystwa Miłośników Ziemi Swarzędzkiej. Oprócz tego wolontariusze byli zaangażowani w przygotowanie i przeprowadzenie Pikniku Czytelniczego zorganizowanego wspólnie z Biblioteką Publiczną oraz Swarzędzkim Centrum Sportu i Rekreacji.

4. Organizacje pozarządowe

W Stowarzyszeniu Przyjaciół Dzieci Specjalnej Troski im. Leszka Grajka w Swarzędzu wolontariuszami byli między innymi członkowie Zarządu Stowarzyszenia i Komisji Rewizyjnej, którzy co tydzień pełnili dyżury dla rodziców dzieci z niepełnosprawnościami, organizowali imprezy integracyjne, pomagali w pracach związanych z funkcjonowaniem warsztatu, ćwiczeniami, rehabilitacją, terapią oraz hipoterapią. Stowarzyszenie nawiązało współpracę z Kołem Wolontariatu z Zespołu Szkół Zawodowych w Swarzędzu. Wolontariusze angażowali się m.in. w organizację Olimpiad Sportowych i Balu z Mikołajami, natomiast uczniowie Szkoły Fundacji EKOS organizowali Zawody Sportowe i kiermasze na rzecz Stowarzyszenia. Łącznie w Stowarzyszeniu i Warsztacie służyło 41 wolontariuszy – o 15 więcej niż w zeszłym roku raportowym.

Fundacja Początek Świata współpracowała z 20 wolontariuszami (o 5 więcej niż w 2023 roku), którzy wykonywali następujące działania: utrzymywali i sprząтали teren wokół fundacji (prace ogrodnicze), pomagali w organizacji Kultowego Pikniku Charytatywnego i Charytatywnego Koncertu Świątecznego (dekoracja sali, zbiórka pieniędzy do puszek, obsługa kiermaszu), zapewniali oprawę muzyczną podczas Charytatywnego Koncertu Świątecznego (zespół i wokaliści) oraz wykonywali prace malarskie wewnątrz budynku (odświeżenie pomieszczeń).

Z kolei we fundacji Dzieciaki i Zwierzaki działało 10 wolontariuszy (o 8 więcej niż w minionym roku). Byli oni zaangażowani głównie w organizację imprez, animację dzieci podczas wydarzeń oraz w bieżącą działalność Fundacji.

Łącznie w gminie Swarzędz co najmniej 1891 osób poświęcało czas i siły dla innych – nieodpłatnie, z potrzeby serca.

Kierunek działań: Zwiększenie roli organizacji pozarządowych w działaniach na rzecz mieszkańców

Wskaźnik: Liczba zadań konkursowych zleconych organizacjom pozarządowym

W 2024 roku Gmina Swarzędz, w ramach czterech otwartych konkursów, zleciła 81 zadań (o 18 więcej niż w ubiegłym roku) 52 organizacjom pozarządowym działającym na

terenie miasta i gminy Swarzędz. Suma dotacji przekazanych organizacjom wyniosła 99 000 zł.

Poniżej przedstawiono nazwy poszczególnych zadań z wybranymi przykładami projektów.

- **Wspomaganie działań z zakresu turystyki i krajoznawstwa dzieci i młodzieży**
  - Cykl imprez turystyczno-krajoznawczych (Oddział Środowiskowy Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego Poznań-Nowe Miasto w Poznaniu im. Franciszka Jaśkowiaka)
  - Organizacja imprez turystycznych i krajoznawczych (Oddział PTTK „Meblarz”).
- **Wspieranie działań na rzecz uzdolnionej młodzieży szkolnej**
  - Konkurs dla Uczniów Szkół Podstawowych „Złota Żaba” – 31. edycja (Fundacja Edukacji Społecznej „Ekos”).
- **Wsparcie działań w zakresie przeciwdziałania patologiom społecznym**
  - Prowadzenie terapii, poradnictwa i działań na rzecz osób uzależnionych oraz działań z zakresu profilaktyki uzależnień, bezpieczeństwa i zdrowego trybu życia (Stowarzyszenie Abstynentów „Żagiel”),
  - Prowadzenie poradnictwa, aktywizacji i innych form pomocy dla osób zagrożonych patologią, wykluczeniem społecznym, chorobą i ubóstwem (Polski Komitet Pomocy Społecznej, reprezentowany przez Wielkopolski Zarząd Wojewódzki PKPS w Poznaniu),
  - Joga szczęścia na trawie dla Swarzędzan (Stowarzyszenie „Widzieć w Pełni”).
- **Wsparcie działań w zakresie profilaktyki i rehabilitacji zdrowotnej**
  - Rehabilitacja i terapia dzieci i osób z niepełnosprawnościami (Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci Specjalnej Troski im. Leszka Grajka),
  - Wczesna interwencja drogą do integracji społecznej (Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci Specjalnej Troski im. Leszka Grajka),
  - W drodze do samodzielności – wsparcie osób z niepełnosprawnością (Fundacja Dzieciaki i Zwierzaki),
  - Wsparcie działań z zakresu profilaktyki i rehabilitacji zdrowotnej – na dobry początek (Fundacja Początek Świata).

- **Wsparcie działań w zakresie organizacji wypoczynku wakacyjnego dla dzieci i młodzieży**
  - Łąpsze Niżne 2024 (Parafia Rzymskokatolicka pw. Matki Bożej Wspomożycielki Wiernych w Swarzędzu),
  - Obóz letni 8 Swarzędzkiej Drużyny Harcererek „Watra” im. Szarych Szeregów oraz 9 Swarzędzkiej Drużyny Harcerzy „Echo Puszczy” im. A. Małkowskiego w roku 2024 (Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej Okręg Wielkopolski),
  - Wyjazd profilaktyczno-zdrowotny z wypoczynkiem nad morzem dla dzieci i osób niepełnosprawnych z opiekunem (Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci Specjalnej Troski im. Leszka Grajka w Swarzędzu),
  - Śladami wiecznych fortów Dolnego Śląska (Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Mikołaja w Wierzenicy),
  - Obywatele jutra (Stowarzyszenie „Ziarno Dobra”).

- **Wsparcie działań z zakresu upowszechniania kultury, sztuki i ochrony dziedzictwa narodowego**
  - Organizacja spotkań mających na celu popularyzację historii miasta i regionu (Towarzystwo Miłośników Ziemi Swarzędzkiej),
  - Cykl działań twórczych „Szukając Talentów” (Fundacja ARTiFAKT)
  - Organizacja działań popularyzujących kulturę, sztukę, tradycję i dziedzictwo narodowe, takich jak warsztaty, plenery, konkursy, wystawy (Stowarzyszenie Chór Męski "Akord" Przy Cechu Stolarzy Swarzędzkich)
  - Wsparcie działań z zakresu upowszechniania kultury, sztuki i ochrony dziedzictwa narodowego poprzez prowadzenie orkiestry dętej z grupą choreograficzną (Stowarzyszenie Kulturalne Orkiestra Dęta w Swarzędzu),
  - Rajdy klubu Bzyk Raider (Stowarzyszenie Bzyk Raider).

- **Wsparcie działań z zakresu upowszechniania kultury fizycznej i sportu**
  - Realizacja dodatkowych zadań związanych z awansowaniem na wyższy poziom rozgrywek sportowych lub osiągnięciem sukcesów zespołowych w Pucharze Polski co najmniej o randze wojewódzkiej w piłce nożnej przez Swarzędzki Klub Sportowy Unia (Swarzędzki Klub Sportowy „Unia”),
  - Szkolenie seniorów (Swarzędzki Klub Sportowy „Unia”),

- UKS Lider Swarzędz – koszykówka – seniorki (Uczniowski Klub Sportowy Lider Swarzędz),
- Prowadzenie treningów pływackich (Uczniowski Klub Sportowy Fala Swarzędz),
- Akademia hokejowa (Uczniowski Klub Sportowy SP 5 Swarek Swarzędz),
- Organizacja XIX Swarzędzkich Mistrzostw Karate o Puchar Burmistrza Miasta i Gminy Swarzędz Fighter Cup (Swarzędzki Klub KarateDo „Fighter”),
- Wielkopolski Okręgowy Związek Żeglarski XI Rekreacyjne Regaty Żeglarskie w Swarzędzu im. T. Adamczyka.

Podsumowanie działań zrealizowanych w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Swarzędz na lata 2023-2030

■ Spośród wszystkich działań wymienionych w sprawozdaniach, przedstawionych przez poszczególne instytucje i organizacje, pozytywnie oceniono:

1. Dużą liczbę miejsc opieki żłobkowej oraz przedszkolnej na terenie miasta i gminy Swarzędz;
2. Dużą liczbę grup wsparcia dla dzieci i dla ich rodziców;
3. Liczbę podjętych inicjatyw na rzecz ochrony środowiska;
4. Wzrost liczby wymienionych źródeł ciepła na bardziej ekologiczne;
5. Liczbę imprez zorganizowanych na rzecz rodziny;
6. Rozwój usług świadczonych na rzecz osób doznających przemocy;
7. Zapewnienie dostępu do specjalistów w zakresie problemów uzależnień oraz liczbę mieszkańców miasta i gminy, którzy skorzystali z bezpłatnej pomocy;
8. Realizację rekomendowanych programów profilaktyki uzależnień;
9. Zapewnienie wsparcia dzieciom pochodzącym z rodzin, w których występuje problem uzależnienia od alkoholu lub różnych dysfunkcji, poprzez działalność placówki wsparcia dziennego i świetlic;
10. Otwarcie i funkcjonowanie nowych świetlic realizujących programy profilaktyczne i wzrost liczby dzieci biorących udział w zajęciach;
11. Liczbę usług i inicjatyw skierowanych do seniorów oraz liczbę działań o charakterze międzypokoleniowym;

12. Liczbę osób korzystających z Integracyjnego Ośrodka Rehabilitacji i Terapii dla Dzieci Niepełnosprawnych;
13. Zwiększenie liczby miejsc dla osób z chorobami otępiennymi w Dziennym Domu Pomocy;
14. Liczbę nowych usług społecznych świadczonych w gminie przez Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu;
15. Zrealizowane inicjatywy mające na celu zwiększenie dostępności architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej usług dla osób ze szczególnymi potrzebami;
16. Dużą liczbę zrealizowanych szkoleń dla kadry świadczącej usługi społeczne oraz liczbę uczestników tych szkoleń;
17. Dużą liczbę mieszkańców miasta i gminy podejmujących działania wolontariackie;
18. Różnorodność i liczbę organizacji pozarządowych, które w ramach konkursu otrzymały od Gminy Swarzędz dotacje na zrealizowanie planowanych zadań.

■ **W odniesieniu do kwestii, które wymagają wdrożenia lub poprawy w przyszłości, sugeruje się:**

1. Zwrócenie większej uwagi na kwestię wzmocnienia umiejętności społecznych i kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców (wspieranie funkcjonowania już istniejących grup wsparcia i powstawania nowych);
2. Wdrożenie nowych działań mających na celu aktywizację obywatelską młodzieży;
3. Powołanie Młodzieżowej Rady Miejskiej w Swarzędzu;
4. Zintensyfikowanie działań mających na celu poprawę jakości powietrza w gminie Swarzędz w okresie jesienno-zimowym;
5. Zintensyfikowanie działań mających na celu uświadamianie mieszkańców gminy co do kwestii związanych z ochroną środowiska naturalnego;
6. Zintensyfikowanie kontroli sklepów sprzedających alkohol;
7. Dbanie o stały rozwój kompetencji pedagogów i nauczycieli pracujących z dziećmi i młodzieżą poprzez ich aktywny udział w szkoleniach rekomendowanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom oraz Ośrodek Rozwoju Edukacji;
8. Udostępnienie pomieszczeń Integracyjnego Ośrodka Terapii i Rehabilitacji organizacjom pozarządowym działającym na terenie gminy Swarzędz, które zajmują się specjalistyczną pomocą chorym i niepełnosprawnym mieszkańcom (w ramach zwiększenia dostępności do usług specjalistycznych);
9. Rozszerzenie grupy odbiorców usług oferowanych przez Integracyjny Ośrodek Terapii i Rehabilitacji na mieszkańców gminy potrzebujących wsparcia specjalistycznego, a nie

będących członkami Stowarzyszenia Przyjaciół Dzieci Specjalnej Troski im. Leszka Grajka;

10. Utworzenie na terenie gminy Swarzędz Zakładu Aktywności Zawodowej;
11. Zapewnienie odpowiedniej liczby miejsc osobom z chorobami otępiennymi;
12. Zwracanie uwagi na problem istnienia różnorodnych barier utrudniających osobom ze specjalnymi potrzebami pełny udział w życiu społecznym oraz wprowadzanie rozwiązań, które zwiększą dostępność usług;
13. Wspieranie powstawania podmiotów ekonomii społecznej oraz rozwój współpracy pomiędzy nimi a instytucjami;
14. Wspieranie funkcjonowania organizacji pozarządowych i rozszerzanie pola ich działalności poprzez rozwój ich współpracy z instytucjami publicznymi.